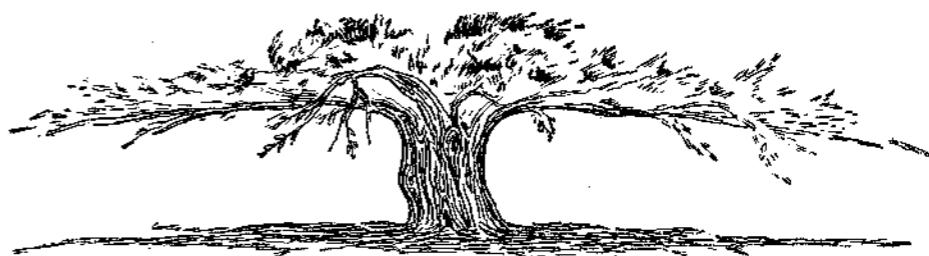

ΕΠΟΛΗ Ν. ΛΥΤΡΑ

ΤΟ ΔΙΒΑΝΙΣΜΑ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Γ'

31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1902

ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΑΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΟΥ Β'. ΤΟΜΟΥ

Κύπαξε παρακαλῶ
γέρο βασιλῆα τρελλὸ,
πᾶς μονάχος του γυρνᾶ
μέσα σ' ἔρημα βούνα.

Τὰ κορίτσια των τὸν διώξαν μέσ' ἀπ' τὰ παλάτια των,
καὶ γυρνῶντας δίχως θρόνο
νοιώθει μέσα τέτοιον πόνο,
ποῦ τὰ δάκρυα στειρεύονται στὶ ἀναμμένα μάτια των.

Τὰ μναλά των καὶ μὴ λύρα...
τί τὰ θέλει τέτοια μάτια;
ἡ σχισμένη των πορφύρα
πέφτει κατὰ γῆς κομμάτια.

Καὶ μισόγυμνος παγάκει
μές ὑπὲρ πλάσι τὴν κουφῆ,
κι' ἀκαλύπτει τὸ χρόνο
ὑπὲρ χιονάτη τὸν κορφῆ.

Τριχυμίας δὲ τὸν σχιάζοντα,
μήτε πλέοντα δὲ τρομάζοντα
τὸν δωριγμένο Βασιλῆ,
πονχει τώρα μιὰ σπηλιά
γιὰ παλάτι ζηλευτό...
καλὰ ποντυχει κι' αὐτό.

"Ερας γελωτοποιός τού, μόρος σύντροφος πιστός,
ἀπ' δύσιοι του πηγαίνει σάν και πρώτα γελαστός,
καὶ τοῦ λέει ποῦ καὶ ποῦ:
πῶς περνᾶς, τρελλὲ παπλοῦ;

Κι' ὁ τρελλὸς παπλοῦς τοῦ λέει! δός μον δάκρυα νὰ κλάψω
τὴν βασιλική μον μοῖρα,
καὶ βελόνα γιὰ νὰ ράψω
τὴν σχισμένη μον πορφύρα.

Κι' ὁ πιστός ἀκόλωνθός τον πρίτι, τοῦ λέει, Βασιλῆ,
τί τὴν θέλεις τὴν πορφύρα μές ὑπὲρ ἔρημη σπηλιά;
Ποῦ νὰ βρῆς ἐδῶ βελόνας;... δοτην νὰ γενή κουφέλια,
μήτε δάκρυα, παπλοῦ,
νὰ ζητήσῃς τοῦ λοιποῦ,
γύρενε μον μόρο γέλοια.

Βασιλῆ μον τί θαρρεῖς;
πῶς νὰ κλάψης δὲν μπορεῖς
καὶ μὲ γέλοια μοναχά;...
γέλα γέλα, χὰ χὰ χά!

Γέλα καὶ σὺ στῆς μπόραις,
κι' ἡ λατρευταῖς σου κόραις,
ποῦ τόσο σ' ἀγαποῦν,
σοῦ πῆραν καὶ τὰ κτένα σου,
κι' ἀκτέμοτα τὰ γένεα σου
στὸν ἄνεμο σκορποῦν.

Τέτοια τοῦ λέει, κι' ἐπειτα σκυψίδες τὸν προσκυνῆ,
κι' δ Ρήγας ὁ καλότυχος τῆς δόξης καὶ τοῦ πλούτου
εὐτύχησε φανένθιτος σὲ λόγγους καὶ βουνά
νὰ γίνῃ γελωτοποιός τοῦ γελωτοποιοῦ του.

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΒΟΥΝΟ ΜΕ ΒΟΥΝΟ
ΔΕΝ ΣΜΙΓΕΙ

Σουρῆς καὶ Αριστοφάνης.
Σχεδίασμα N. Δάντα.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

Οι εἰς τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἴστορίας ἐντρυφήσαντες, καὶ τὰς δέλτους τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων ἀπασκαλεύσαντες, γνωρίζουσι καλῶς τὸν Θεοφάνην, τὸν ἔιδον μὲν καὶ πάσης δεισιδαιμονίας μεστόν, ὃς τὸ μοναχικὸν δάσσον, δπερ νεαρὸς ἔτι περιεβλήθη, ἀλλὰ καὶ πολυτιμότατον συνάμα διὰ τὴν ἀπομημόνευσιν τῶν τυχῶν τοῦ ἡμετέρου γένους, διότι τὸ μέγα χρονικόν, δπερ συνέγραψεν, ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἔξιστορεῖ ἀκόμη τὰ τῆς βασιλείας τοῦ Νικηφόρου, ὃς καὶ τοῦ γαμβροῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Ραγκαβῆ, μετὰ τοῦ ἐν βρεφικῇ ἥλικᾳ στερφέντος οὗτοῦ αὐτοῦ Θεοφυλάκτου, καταλείπει δὲ ἡμᾶς μόνον κατὰ τὸ ἔτος 813, ἀφοῦ ἀναφέρει καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνάρρησιν τοῦ Λέοντος Ε'.

Ἐνῷ δὲ οὐ μόνον διὰ τοῦ καλάμου ἀνεδείχθη ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ συμμετέσχεν ἐνέργως εἰς πάντα τὰ μεγάλα τοῦ μακροῦ αὐτοῦ βίου γεγονότα, καὶ ἴδιως εἰς τὴν αφροδάν διατάλην, ἣν προεκάλεσεν ἡ περιφανῆς τῶν Ἰσαύρων μεταρρύθμισις, τὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ αὐτοῦ βίου χαρακτηρίζει λεπτὸν θυμηδίας ἄρωμα, τάσσον αὐτὸν παρὰ τὸν διάσημον τοῦ Ρουσώ ἥρωα, τὸν Ἀβελάρδον, ὃν ὑπερτερεῖ μάλιστα κατὰ τοῦτο, ὅτι, ἐνῷ τοῦ ἀινοῦ Γαλάτου ὁ ἄχαρις βίος ὑπῆρχε διαρκῆς θρῆνος πρὸς τὴν τευφερὰν καὶ ἀνεξίκακον αὐτοῦ Ἀλιζαν, κράμα σπαραξιάρδιον ματαίων πόθων καὶ δρῶν κατὰ τῆς Αλαχέσεως τῆς ἀμειλίκτως κατενεγκούσης τὴν κοπτερὸν φαλίδα, ὃ ἡμέτερος δμογενῆς ἐτέλεσε πρῶτον τοὺς γάμους αὐτοῦ μετὰ τῆς σφριγώδης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ φίλης, καὶ παρεισελθὼν εἰς τὸν ἀνθῶνα, δπον ὑπὲρ τὰ ἐρυθριῶντα γαμήλια δόδα ἀνέθρωσκε ζωηρῶς τὸν ἔφωτος ἡ πηγὴ, οὐδαμῶς ὑπὲρ τῶν μεθυστικῶν ἐκείνων μύρων ἐταράχθη, καὶ πλήρης θρησκολῆπτον ἔζηλον περὶ ἐνὸς μόνον ἐφρόντισε, τῆς ἀμιάντου δηλοντί τηρήσεως τῆς πηγῆς ἐκείνης. Τὸ γεγονός τυγχάνει τοσοῦτον ἀσύνηθες, ὥστε, ἐὰν μὴ ἐνέπνευσεν ἀκόμη εἰδικήν τινα μυθιστορίαν, πιστεύω ὅτι δικαιολογεῖ τὴν βραχεῖαν ταύτην σημείωσιν.

Ο Θεοφάνης ἀνῆκεν εἰς ἐπιφανῆ τοῦ Βυ-

βιαίῃ χειρὶ, ἀλλὰ θωπείαις ἐκμαλασπόμενος» διτι, αὐτοῦ ἐπιμένοντος, ἐστάλη εἰς τὸ Ἀνάκτορον τοῦ Ἐλευθερίου, καὶ διτι μετὰ διετῆ ἐν αὐτῷ διατριβῆν, μετεκομίσθη εἰς Σαμοθράκην, δπον ἀπέθανεν ἐκ νεφρίτιδος.

Ἡ ἐν λόγῳ βιογραφία «Βίος καὶ ἐγκώμιον συμπλεκόμενον τοῦ δισίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους, τοῦ καὶ Ἰσαακίου» τυγχάνει περὶεργον ἀλλοθῆς ὑπόδειγμα τῆς χαρακτηρίζουσης τὸν ἐποχὴν ἐκείνην θρησκομανοῦς εὐπιστίας καὶ ἀκράτου κολακείας. Τὴν γέννησιν τοῦ χρονογράφου ἔξαγγελει ἡμῖν δὲ ἐγκωμιαστῆς διὰ τὸν ἔξι. «Τῆς μητρώας νηδύος ἐκβάλλεται ἀστέρι ὅπωρινῷ ἐναλίγικος, οὐ γάρ ἐφει ἀνδρὸς γεννητοῦ παῖς ἔμμεναι, ἀλλὰ Θεοῖς ἐκ μητρᾶς ἡγιασμένος κατὰ τὸν Προφήτην Ἱερεμίαν». Ηβάσιοντος δὲ τοῦ νεανίου καὶ τελεσθέντος ἀργότερον τοῦ περιθυριώτου γάμου, μανθάνομεν παρὰ τὸν αὐτὸν βιογράφον διτι, ἐνῷ «πάντες πρὸς τὸ θυμῆρες καὶ φαιδρὸν ἀναμένοι, τὴν ἐπιθαλάμιον ἐκείνουν ἐπανηγύριζον εἰντυχίαν» διαρρέος «νυκτὸς τῷ κοιτῶν τῇ συμβίῳ ἀμά προσορμισθείς, ἐπὶ τῆς χλίνης παρακαμισάμενος» ἀμύλησεν αὐτῇ διὰ μακρῶν... περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς παρθενίας! «Υπῆρξε δὲ φιλίνεται λιαν εὐγλωττος, διότι ἡ θαλερὰ νύμφη «ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀμίαντος καὶ ἀκεφαλαί περιστερά, ἡ τρυγῶν ἡ φιλέρημος μᾶλλον καὶ φίλαγνος ἡ φιλόγαμος» οὐ μόνον πειθεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀνακράζει, «Καὶ πόσῳ μᾶλλον δικαιότερον, ὃ φίλατε, δὲ ὅλον τὸ τῆς παρθενίας τηροῦσαι καλόν, ἡ τῷ πλείστῳ μέρει παταροπῶσαι!» Εἰς τὸ ἀκονσμα τοῦτο «ἔκπληξις εἰχε τὸν νεανίαν, τὸ γάρ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀκήρον· καὶ πρῶτα μὲν σὺν δάχρυσ πρηνῆς ἐν γῇ προσηλωθεῖς, εὐχαριστίαν ἀνετίθει τῷ κτίσαντι» εἴται δὲ ἀφωρίσθη μετὰ τῆς συζύγου εἰς τὸν μοναχικὸν βίον.

Τότε δὲ ἥσχισαν σχέδον ἀμέσως τὰ θαύματα. Καὶ ἀλλοτε μὲν «οἱ τῆς κοκίας γεννήτορες δαίμονες, νυκτὸς ἀνέδην ἐπικωμιζοῦσι, καὶ τὸν ἀντίχειρα, συνὸς δίκην ἀγρίον, τοῖς δόδοισι λαβόμενοι, δριμεῖαν τὴν ὀλγηδόνα ἐνεποίησαν τοὺς τῶν δδόντων τύπους ἐπαφέντες», δπερ ἡν βεβαίως δεινὸς πειρασμός, καίτοι ὑπῆρχον ίσως δύσπιστοι τιγες ὑποπτεύσαντες διτι ἡ εἰς τὰς ρυκτερινὰς ἐκείνας ἐπιθέσεις ὑπὲρ τῶν πο-

νηρῶν πνευμάτων παρασυρομένη ἦν αὐτῇ ἡ τρυγῶν ἡ φιλέρημος ἀσυναισθήτως ἐπιδιώκουσα τοῦ συνεύνου τὴν ἀφρύνισιν ἐκ τῶν αἰθερίων αὐτοῦ ὀνείρων, ἀλλ' ὁ ἄγιος ἀνὴρ «ἀπομυρώματι ἔύλων τιμίων ἐπιχρίσας χειρά τὴν πάσχουσαν, ἐλευθέραν ἐναπέδειξε μιάλωπος». Ἀλλοτε θεραπεύει τοὺς ὑπὲρ τῶν ἀποστόλων τοῦ Βεαλέζεβούλ κατεχομένους, ἀλλοτε κατευνάζει τοὺς κλύδωνας, ἀλλοτε δι' ἐνὸς νεύματος ἀναπληροῖ τὸν εἰς ἐλεμημοσύνας ἔξαντλούμενον στον τῆς Μονῆς καὶ τόσα πράττει, ὥστε δὲ τυχῆς βιογράφος ἐπὶ τέλους ἀναφωνεῖ. «Ράζον κύματα θαλάττης ἔξαριθμενή, ἡ κοτύλη πέλαγος ἐκμετρεῖν, ἡ τὰς ἐκείνουν τῶν θαυμάτων νιφάδας ἐγκωμιών λόγοις περιλαβεῖν». Οὐχὶ ἀδίκως, τῇ ἀληθείᾳ, διότι καὶ μετὰ θάνατον ἐξηκολούθησεν ἡ θαυματουργὸς αὐτῇ ἐνέργεια. Μόλις ἀπεβίωσεν δὲ ἵερος ἀνὴρ ἐν Σαμοθράκῃ, ἐκραγέντος λοιμοῦ μεταξὺ τῶν κτηνῶν, «ἄκρα τῇ λάρνακι ὑδωρ ἀπομηύσαντες οὐ γάρ προσφάνται τοῦ θείου κατετόλμησαν σώματος, καὶ τοῖς νοσοῦσιν ἐπιφράναντες» ἀπηλλάγησαν τῆς λοιμῆς Οὐδὲ ἐπανσαν ἐκτοτε πρὸς τὸ σπήνος ἐρχόμενοι οἱ «νόσοις ἀνήκεστοις πεπεδημένοι, οἱ δαιμονιῶντες, οἱ παράλυτοι ταῖς κλίναις μόλις ἐπιφερόμενοι, οἱ τυφλοὶ ὑφ' ἐτέρων χειροαγώγουμενοι, οἱ χωλοί, οἱ κωφάλαιοι, τὰ αἰμορροοῦντα γύναια κτλ.» Τὸ δὲ κράτιστον «χειρόγραφον μεστὸν μοχθηρῶν πρᾶξεων, ἐσφραγισμένον τῇ θήκῃ προσανατεθέν, ὃς μηδέποτε γράφειν τοῖς πάσι ἐγνωρίζετο».

Καθόσον δὲ ἀφορᾶ ἐδικώτερον τὸ χρονικὸν τοῦ Θεοφάνους, κέκτηται μὲν τοῦτο, ὃς ἀνωτέρῳ ἐφημερ, ἀναμφιλεκτὸν ἀξίαν, καὶ ὃς ἐκ τοῦ μῆκος αὐτοῦ, καὶ συνεπείᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐτέρων πηγῶν, ἀλλ' ἐλαχίστην ἐμπνέει ἐπιπτοσύνην, ὃς ἐκ τῆς ἀκρας αὐτοῦ ἐμπαθείας καίτοι ἐνιακοῦ διαφαίνεται ὑπὲρ τὸ στρῶμα τοῦτο πάλλουσα ἡ φιλόπατρις τοῦ γράφοντος καρδία. Πιστεύοντιν ἀδιστάκτως εἰς τοὺς ποικίλους καλογηρικοὺς μύθους, μόνον ἔχει γνώμονα δὲ Θεοφάνης τὸ στενὸν θρησκευτικὸν δόγμα, καὶ οὐτών ἐνῷ ἐπισώρειν ἐπὶ τῶν Ἰσαύρων καὶ ἀλλων περιφανῶν ήμῶν Βασιλέων τὰς σφραδοτέρας ὑβρεῖς, ἀνυψοῖ ἀπ' ἐναντίας μέχρι τοίτου οὐρανοῦ τὴν Ελοήνην καὶ ἄλλους Ἀνακτας, ὃν τὸς πρᾶξεις ἀνέγραφεν ἡ ἀδέκαστος ίστορία δι' αἷματος καὶ βρεβάρου.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ
Βερολίνον, τῇ 4/17 Οκτωβρίου 1902.

ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ*

Εικονογραφηθέν ύπό Θαλείας Φλωρά.

BYZANTINE ΕΣΠΕΡΙΣ. — 865 Μ.Χ.

‘Η αἰθουσα τῆς Ζωῆς πλημμυρεῖ ἀπὸ τὴν χρυσῆν ἀριστοκρατίαν τοῦ Βυζαντίου.

Γλυκομῆλοι δλοι, χαριτωμένοι, καλοὶ τραγουδισταὶ, ἐπερίμεναν ν' ἀκούσουν φάλητ λυγερὸν Ἀποστολίτην¹ ποὺ θὰ ἔψαλλε γιὰ πρώτη φορὰ τῆς Κασσιανῆς τὸ τροπάριον.

‘Η Ζωὴ μὲ τὴν παρακόρη τῆς τὴν Εὐδοκία, λάμπουν ἀπὸ ἐνμορφιὰ καὶ σκορποῦν λόγια γλυκὰ καὶ γλυκύτερα χαμόγελα.

— Πῶς; Ἀφῆτε τὴν ἀποκοπή τράπεζα² σήμερα; λέγει σιγὰ ἡ Ζωὴ

Τὰ μάτια τῆς Εὐδοκίας, ἔκεινα τὰ δόλμανδα μάτια, τὰ δποῖα ἐκλόνισαν τὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ μέσα εἰς τὰ δποῖα ἐνόμιζεν η Εὐδοκία ἡ Δεκαπολίτισσα, ἡ περιφρονημένη σύζυγος τοῦ Μιχαήλ, πῶς βλέπει τῆς κολάσεως τὴν πίσσα, διστραφαν.

— Εἶσαι ταραχμένη;

— Μή μὲ μιλῆς μή μὲ δέσποινας ἥλθα ἐδῶ νὰ ξεχάσω δλην τὴν ἀηδία τῆς ζωῆς μου καὶ σὺ μὲ τὸ ἐνδιαφέρον σου, μοῦ τὰ ἐφερδες πάλιν στὸ νοῦ. ‘Η ζωὴ μου . . . τί ἀηδία . . . ‘Ας ήμαι λαμπροστολισμένη . . . ἀς παῖσα στὰ χέρια μου τοὺς θησαυροὺς τῆς οἰκονόμου Αὐγούστας Θεοδώρας. . . εἶμαι . . . εἶμαι ἔνας φρενοκόμος.

— Σώπα, μᾶς ἀκούνουν.

— Χά χά χά . . . θὰ μάθουν τάχα νέα πράγματα. . . δλοι τὸ ξεύρουν. . . μὰ ἥδελα νὰ μάθουν δσοὶ μὲ καταρῶνται. . . νὰ μάθουν, πῶς εἶμαι δὲ δυστυχέστερος ἀπὸ δλους τοὺς φρενοκόμους. ‘Εγὼ δὲν ἔχω τὸ δικαιώμα νὰ δείρω τὸ τρέλλο μου καὶ μάλιστα πρέπει νὰ τὸν σκουντῶ σὲ νέας τρέλλαις, τρέλλαις ποὺ

* Τις σελίδα 11.

¹ Ψάλτης τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

² Η τράπεζα ἐπὶ τῆς δποῖας ἔδεινται δὲ αὐτοκράτορα μετά τῶν ἐπισήμων ξένων.

δὲν κινοῦν οὔτε τὸν οἰκτὸν οὔτε τὸ γέλοιο τῶν γυναικῶν, μόνον τὰ δάκρυα καὶ τοὺς σταλαγμοὺς τοῦ αἵματος. . .

— Αὖτὴ ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἀηδία δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποὺ φωληάζουν στὴν καρδιά σου ἀ. . . εἴπα στὴν καρδιά σου; ἐσὺ δὲν ἔχεις καρδιά, ἔχεις μιὰ ἀχόρταστη ἀπὸ δργια καὶ ἀπὸ χρυσάφι νεράδια . . . Κοῖμα, εἶσαι πάλιν στὰ νεῦρά σου, καὶ είχα νὰ σὺν ἀναθέσω μίαν ἐντολήν.

— Λέγε, μπορεῖ νὰ εἶναι διασκεδαστική.

— Βλέπεις ἔκεινον ἔκει τὸν ψηφλὸν ποὺ στέκεται σὰν ιστοφίκος ἥρως. . .

— Ναί πῶς μοιάζει μὲ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον!!!

— Αὖτὸς. . . εἶναι ἀπὸ τὸν δυσηρεστημένους. . . ἥδελα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ τὸν κατακήσῃς. . . μὰ τοσας νὰ δρκίσθης πίστιν στὸν Μιχαήλ σου. . . Χά χά χά.

— Αὖτόν; εἶπεν ἀφιηρημένη ἡ Εὐδοκία . . .

— Ναί. . . ἐπίτηδες τὸν πρόσκαλέσας νὰ τὸν γνωρίσω ἔγω. . . δὲν περίμενα πῶς θὰ ἥρεσο σήμερα. . . Τύχη ἀγαθὴ. . .

— Δέσποινα, πλησιάζει νὰ συμπληρωθῇ τὸ ταξιμό σουν τρέξε στὸ μοναστῆρο καὶ φρόντισε γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς σους ἥσυχα. ‘Ο Μακεδὼν ἄς μή σὲ φοβίζῃ-ἔγω τὸν ἀναλαμβάνω.

— Τί αὐτοπελούθησις! : ὅχι ἔτσι κέγω μιλοῦσα ἄλλοτε. ‘Έχει δύνη ἡ Εὐδοκία ἡ Δεκαπολίτισσα, ἡ σεβαστὴ Αὐγούστα μας, νὰ σὺν διαβάζῃ νέους ἀφορισμούς. Μὰ ἔλα. . . βλέπω πῶς δὲ Μακεδὼν μὲ τὸν Κωνσταντῖνον Ιμβριον ἐμβῆκε εἰς τὴν μικρὰν αἰθουσαν. . . ἔλα. . . ἄς ψηλαφήσωμεν τοὺς τύπους, τῶν ἥρων τοῦ ἔχθροῦ μας. . . ‘Εγὼ κατώρθωσα νὰ ἔλθῃ σήμερον.

— Η Ζωὴ καὶ ἡ Εὐδοκία ἐπλησίασαν τὸν νέον Μακεδόνα.

— Η Ζωὴ παρεμέρισε σὰν νὰ μὴν ἐπερίμενε τὴν συνάντησιν ἐνὸς ἀγνώστου ξένου εἰς τὴν αἰθουσάν της.

— Μοῦ φαίνεσθε ξένος πρώτη φορὰ σᾶς βλέπω στὴν αἰθουσάν μου. ‘Άλλα... σταθῆτε... κάπου σᾶς είδα: βοηθήστε με...

— Εγώ, Δέσποινα, σᾶς βλέπω γιὰ πρώτη φορά.

— ‘Α, θυμήθηκα. ‘Έχω τὴν προτομὴ τοῦ μεγάλου Ἀλέξανδρου. Τοῦ δμοιάζετε... Εὐδοκία, κόρη μου, τί συλλογίζεσαι; Μὲ ποιὸν δμοιάζει δὲ σχων. ἔδω;

— “Α... ναί... ἀλήθεια... παράξενο... ναί... ναί... μοιάζει μὲ τὸν Ἀλέξανδρο.

— Μὰ ἔκεινος ἥτο εὐθυμος γιατί τόσο σκοτιάδι στὰ μάτια σου, ξένε; Γιατί τόσα σύννεφα σωριασμένα στὸ μέτωπό σου; καμιὰ καρδιά ἀπιστη σ' ἐπλήγωσε στὸ μανοπάτει τῆς ζωῆς;

— Δέσποινα...

— Πῶς ἐταράχθηκες; ‘Η τρελλή γεωτης...

— Ναί. ‘Έγω δὲν εἶμαι νέος. ‘Ηλθα σήμερα ἔδω γιὰ νὰ σὲ γνωρίσω. ‘Άλήθεια, Δέσποινα, εἶσαι γυναίκα ἐπικίνδυνη.

— Ο Κωνσταντῖνος Ιμβριος ἐπλησίασε καὶ σιγὰ σιγὰ ἐψιθύρισε:

— Βασίλειε, χάθηκες Δέσποινα, ἐπιε πολὺ πολὺ δ φύλος μου.

— ‘Αφησε, Κωνσταντῖνε, μὲ κατηγοροῦν καὶ δέλω νὰ μὴν ὀκούνω μόνον τὰ γλυκόλογα ποὺ μὲ λιβανίζουν. Λέγε, ξένε, ἔλευθερα καὶ ἀν μοῦ δεξῆς τὸν κίγδυνο ἀπὸ ποὺ πηγάζει καὶ ποιὸν φοβερῖζει, θὰ διορθωθῶ.

— Η Ζωὴ ξαπλώθηκε σὲ χαμηλὸ ἀνάκλιντρο

καὶ ἡ Εὐδοκία μὲ παράξενη φλόγα στὴ σκοτεινὴ ματιά της, κάθισε στὰ πόδια της.

— Μὲ χαρὰ ξεφωνίζουν δλοι, πῶς δὲ Βάρδας ἔκαμε τὸ Βυζάντιον νέας Ἀθήνας... αἱ... ἔγω τὸ θέλω Σπάρτην νέαν, μὲ πολύτας στρατιώτας καὶ μὲ νύμους δικιάσουν.

— Οι Ἀθηναῖοι, σὲ βεβαιῶ, Δέσποινα, δὲν θὰ διαβάζαν, ποιῆματα, ἀν οι Βούλγαροι έδειχναν τὰ δόντια ἀπὸ πάνω καὶ τόσοι ἄλλοι δεξιὰς καὶ ἀριστερᾶς.

— Δέσποινα, δὲ Θεοδόσιος ἀπαγγέλλει τὸ ποιήμα του, εἶπεν δὲ Κωνσταντῖνος Ιμβριος καὶ θέλησε νὰ σύρῃ τὴ Ζωὴ!

— Τρέχω ν' ἀκούσω τὸ ποίημα καὶ θὰ ἐπιστρέψω νὰ σ' ἀκούσω, ξένε κάθε ἀνθρώπος ποὺ έρχεται νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος, «καλῶς ὄρισε».

— Η Ζωὴ μπήκε στὴν αἰθουσα. ‘Η Εὐδοκία μὲ τὴν παράξενη θεοσκότεινη ματιά της ἔτρωγε τὸν Μακεδόνα καὶ τὸν εἶπε σιγά, πολὺ σιγά...

— “Ελα ν' ἀκούσης ξηκώματα, έλα νὰ λιβανίσης μὲ τὸ λιβάνι ποὺ λιβανίζουν τὴ Ζωὴ καὶ τὸ Βάρδα.

— Ο Μακεδὼν ἔτρεξε κατόπι τῆς καὶ ἀλήθεια ἔνας ὄμνος γιὰ τὸν Περικλῆ καὶ γιὰ τὴν Ασπασία, ποὺ διοφάνερα μιλοῦσε γιὰ τὸ Βάρδα καὶ γιὰ τὴ Ζωὴ, έκαμε δλοις νὰ ξεπάσουν σὲ διφάττητο ἐνθουσιασμό. ‘Απὸ τὰ μάτια τοῦ νέου Μακεδόνος πετάχθηκαν σπίθαις ἀπὸ περιφρόνησι καὶ μίσος γεμάταις.

Διάβασε καὶ ὁ Σταυράκιος ἔνα ποίημα θρησκευτικὸν στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ.

Οὐ φάλτης ὁ Ἀποστολίτης, μὲ φωνὴ γλυκεῖα καὶ λυγερὴ χρωμάτισε μὲ τέχνη καὶ μὲ δύναμι ἐκεῖνο τὸ παραπονετικὸν τροπάριο τῆς Κασσιανῆς καὶ ὅλοι μὲ εὐλόβεια, μὲ θαυμασμό, μὲ συγκίνησι, τὸ ἄκουσαν.

Ἡ Ζωὴ εἶπε δυὸς λόγια στὸ Βάρδα καὶ διάσημος διώρθωτης πρωτοψάλτης στὴν ἀγία Σοφία.

Οὐ Βάρδας μὲ τὴν μορφὴν τοῦ τὴν εὐγενικὴν μιλοῦσε παραμέρα μὲ τὸν Λέοντα τὸν μαθηματικὸν γιὰ τὴν σχολὴ τῆς Μαγνανδρᾶς καὶ ἐνῷ διδάσκαλος τοῦ μιλοῦσε γιὰ ἔνα πτωχὸν νέον ποὺ ἤθελε νὰ διακόψῃ τὰ μαθήματά του, ὁ Βάρδας ὑπερσχέθη νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν σχολὴν, νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ νὰ τὸν προστατεύσῃ.

Σιγὰ σιγὰ κάπι τέλεγαν καὶ γιὰ τὴν πολιτική, μὰ συζητοῦσαν τόσῳ δυνατά γιὰ τὰ ιτεποδρόμια καὶ γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ αὐτοκράτορος ποὺ ἐθριάμβευε σ' αὐτά, ὅστε δὲν ἐφθανε ἡ συνομιλία ἡ πατριωτικὴ σὲ κανενὸς αὐτιά.

Ἡ Ζωὴ ἀφοῦ εἶπε ἀπὸ δυὸς λόγια εἰς ὅλους, ἥλθε πλησίον τοῦ Μακεδόνος.

— Τὸ βλέπεις; θέλω νὰ σ' ἀκούσω, δὲν θέλω νὰ μεθῶ μόνον μὲ τὸ λιβάνι τοῦ Θεοδοσίου.

— Δέσποινα, διάσημος, μπορεῖ νὰ λιβανῆῃ δὲν ἐσύρθηκε σκλάβος σὲ βουλγάρικα χέρια, δὲν τὸν ἔκαψε τὸ ἡλιοτύρι, καὶ τὸ ἀγριοβόροι δὲν τὸν ἔδειρε. Δὲν διάβασε στὴν ἄγρια ματιὰ τοῦ θηρίου τὴν καταδίκη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ δὲν εἶδε τὸν ἥλιο κόκκινο ἀπὸ ντροπή, τὴν σελήνην χλωμή ἀπὸ ἀγανάκτηση γιὰ σχέδια ἀνίερα. Ἄς φάλληρ ὁ Θεοδόσιος, ἃς λέγη ὁ Σταυράκιος, ἐκεῖ κάτω μᾶς περιμένει σταυρὸς γιὰ νὰ σταυρωθοῦμε ἀνάποδα.

— Ισως ποτὲ κανεὶς δὲν σοῦ εἶπε τὴν ἀλήθεια.

— Λέγε...

— Ἀν ἄλλοτε τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου τὸ ἔσυρεν διάρομος καὶ ἡ βία, τώρα οἱ καιροὶ ἄλλαξαν καὶ σέργουν τὸ ἄρμα τῆς εἰρήνης. Τὸ ἔσρω... μὰ θὰ πῶ δσα πρέπει νὰ πῶ καὶ ἃς πληρώσω τὴν τόλμη μου μὲ τὴ ζωὴ μου.

Εἶπες πῶς μοιάζω τὸν Ἀλέξανδρο. Ἐκεῖ στὴ Μακεδονία ὁ Ἀλέξανδρος δὲν πέθανε. Ἐκεῖ ἡ μάνα κοιμίζει τὸ παιδί της μὲ τοὺς θριάμβους του. Τὸ τελευταῖο Μακεδονόπαιδο τὴν θάλει τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ στὸν πόλεμο καὶ στὴν εἰρήνη.

Τέτοιο γάλα βύζαξα ἔγω καὶ ἔτρεξα φτωχόπαιδο, ἔτοιμος νὰ χύσω τὸ αἷμά μου γιὰ νὰ ἀληθέψουν τὰ δνειρά μας. Ἐτρεξα νὰ φιλήσω τὸ χῶμα τῆς νέας μητροπόλεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Κάτω ἀπ' τὸ λάβαρο νὰ πολεμήσω καὶ νὰ μὴν ποῦν πῶς νερούλιασε τὸ αἷμα τὸ Ἑλληνικό...

— Λέγε...

— Τὰ λέγω σ' ἐσένα, Δέσποινα, γιατὶ σὲ ξέρω παντοδύναμη, κ' ἔγω τὴν θέλω τὴν γυναικα Ἀριάδνη, νὰ βαστῷ τὸν μετὸν στῆς ζωῆς τὸ λαβύρινθο.

— Ηλθα καὶ εἶδα τὰ χρυσούφαντα φορέματα νὰ σκεπάζουν κορυφὴν ἀνάξια.

Μὰ ἔγω δὲν ἀπελπίζομαι, Δέσποινα, οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ κόλακες ποὺ μετριοῦνται στὰ δάκτυλα, ἃς γράφουν στίχους καὶ ἃς διασκεδάζουν μὲ τὰ ιπποδρόμια, τὰ ἀπομεινάρια τῆς ϕωματικῆς ἀνατροφῆς.

Κάτω ἀπ' αὐτὸν ποὺ μετριοῦνται στὰ δάκτυλα, έτσι ἐνας λαός Ἑλληνικός δὲν τοῦ σκεπάζει σάπια ϕωματικὴ πορφύρα τὸ κορμό.

Καὶ ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν κοιμᾶται, δὲν ἀπέκαμε νὰ μεγαλουργῇ καὶ θὰ σηκωθῇ τιμωρός, νὰ δεῖξῃ τὴν καταγωγήν του.

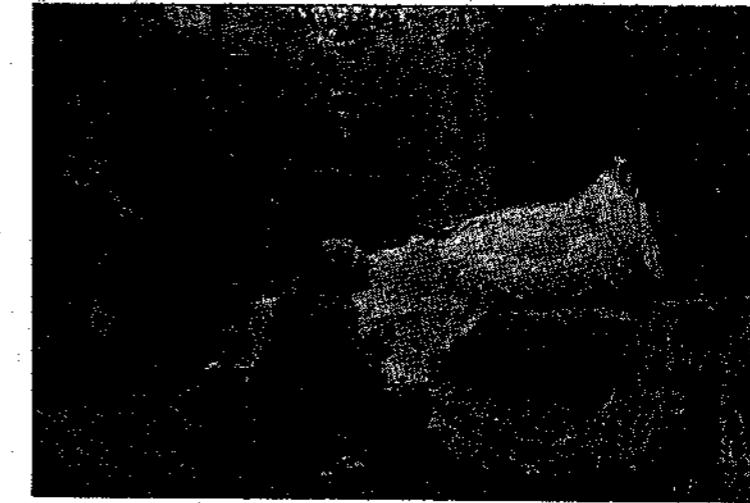
— Βασίλειε, εἶσαι τρελλός... ἐφώναξεν διάσημος Κωνσταντῖνος Ἰμβριος.

— Τρελλός, η προφήτης. Λιθοβολίστε με, ἄλλα ἀκοῦστε με.

— Μάντι κακῶν δλοι θέλομεν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸν θρίαμβον δλοι δι' αὐτὸν ἐργαζόμεθα. Κωνσταντῖνε, ἀδικα ἀνησυχεῖς. Ο νέος εἶναι νεοφεριμένος καὶ ἄμα μᾶς γνωρίσῃ καλά, θὰ μάθῃ τὸ ἔργον μας μὲ δλας τὰς λεπτομερείας του. Μὰ ἔχω μὰ παρατήσοι νέες, πῶς ἀφοῦ εἶσαι τόσῳ θερμὸς πατριώτης, ξεχνᾶς στὸ πατριωτικὸν σου παραλήρημα, πῶς η Ἑλλὰς ἔλαμψε μὲ τὰς καλὰς τέχνας, δσον καὶ μὲ τὰ πολεμικὰ μεγαλουργήματα; Ο Βάρδας προσπαθεῖ νὰ φέρῃ δχι μόνον τὰς Μούσας, ἄλλα δλο τὸ δωδεκάθεον.

— Ήθελα τὸν Ἀρην, τὴν Ἐνυώ, τὸν φόβον, τὸν τρόμον, ήθελα τὴν γνωστικὴν Ἀθηνᾶν, νὰ κεραυνώσῃ μὲ τὴν αἰγίδα τῆς δλους τοὺς τριγυρινοὺς ἔχθρούς, νὰ μᾶς στερεώσῃ καὶ νὰ μᾶς ήσυχάσῃ ἀπὸ παντοῦ, γιὰ νὰ ημεδα ησυχοὶ καὶ συγκεντρωμένοι νὰ πολεμήσωμε τὸν θριάμβοντὸν ποὺ προβάλλει ἄγριος καὶ αἰμοβόρος... τὸν Βούλγαρο...

Ο Κωνσταντῖνος Ἰμβριος ἀπέσυρε τὸν νέον Μακεδόνα μὲ βίαν, ἐνῷ τὸν παρηκολούθει

ἀπειλητικὸν τώρα τῆς Ζωῆς τὸ βλέμμα, καὶ θεοσκότεινο ἀνεξιχνίαστο... τὸ βλέμμα τῆς Εὐδοκίας.

— Είτες πολλά, εἶπεν διάσημος Κωνσταντῖνος ἔπειτε νὰ μὴν διμήσης ἀκόμη.

— Ναί ἀλλὰ δλοι πρέπει νὰ μάθουν, δτι ωμῆσα, δτι προειδοποίησα καὶ δτι... κατόπιν ἐκτύπησα.

— Όσα εἶπες πληρώνονται μὲ αἷμα.

— Ήθελα νὰ μ' ἐφόνεναν... ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ κάμουν.

Ἐγὼ διμιῶ μεγαλοφωνῶς καὶ ἀν μὲ φονέουσον θὰ πέσω μάρτυς τῶν ιδεῶν μου. Μ' ἐννοεῖς; Τὰ λόγια μου τότε, ποτισμένα μὲ τὸ αἷμά μου, δτὰ καρποφορήσουν καὶ διὰ πλάχνα τοῦ δποίου βγῆσα καὶ διὰ δποίος μ' ἀγαπᾶ... θὰ μ' ἐκδικήσῃ. Ας μὲ φονεύσουν.

Η Ζωὴ ποὺ διλαμψήσει, ἀπεφάσισε νὰ σιωπήσῃ. Αὐτὰ δλα ἵσαν ποὺ διλαμψήσει, διὰ τὴν αὐτόκρατορίαν, διὰ τὸν Βάρδαν... ἀλλ' ἐκείνη θὰ ἐκλείστε στὸ μοναστήρι πλέον καὶ ἐπειτα τὸν ἀνέθεσε τὸν Μακεδόνα εἰς τὰ παντοδύναμα τῆς Τγγερίνης θέληγτρα.

Η αἴθουσα ἐκενώθη. Η Ζωὴ ἔμεινε μόνη διάσημος Βάρδας συνώδευσε τὴν Τγγερίνην εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἐρρίχθηκε κατάκοτη σὲ ἀπαλὸ θρόνο, μισοέκλεισε τὰ μάτια τῆς καὶ ἐσυλλογίσθηκε πολλά πολλά! Η Θεοδώρα κλείσθηκε στὸ μοναστήρι. Ο νίος τῆς ἔγενε θιρίο...

Η θαλαμηπόλος ήλθε σιγὰ σιγά.

— Δέσποινα, περιμένει.

— Φέρε την στὸν κοιτῶνά μου.

Μιὰ γρηγὰ μὲ ἄγριο πρόσωπο, μὲ κόκκινα μάτια, μὲ ἀκάθαρτα φορέματα ἐμβῆκε στὸν κοιτῶνα, δπον τώρα η Ζωὴ ξαπλωμένη τὴν περιμένει.

— Σοῦ ἔφερα, Δέσποινα τώρα μὲ τ' δλό-

γιομο φεγγάρι, ἔνα καινούργιο φυλακτὸν γιὰ τὴ βασκανία, καὶ ἔνα βότανο γιὰ τὴν ἀγάπη.

— Τίποτα καινούργιο είδες στὸ ἀστρο μου; δώτησε η Ζωὴ μὲ ἀγωνίαν.

— Δέσποινα, πολὺ αἷμα εἶδα στὸ ἀστρο σου.

— Η Ζωὴ ἔχωμιασε.

— Καὶ διάσημος;

— Σοῦ ἔφερα τὸ περιστέρι. Γιὰ ίδε πῶς χτυπᾷ η καρδούλα του! νά, ἔτσι λαχταρά γιὰ σένα η καρδιὰ του Βάρδα.

Αὐτὸ εἶναι ἀληθινὸν καὶ διοφάνερο δπος εἶναι ἀληθεία, πῶς εἶσαι η εύμορφότερη τῆς ϕωδας.

— Η μητέρα μου. σ' ἐπίστενε...

— Εγὼ τῆς προφήτεψα πῶς θὰ γένης βασίλισσα.

— Βλέπεις; δὲν προφητεύεις πάντα ἀλάθευτα.

— Α... Δέσποινα!! Μήπως έσυ δὲν εἶσαι η ἀληθινὴ Ανγούστα;

— Η Ζωὴ χαμογέλασε.

— Μὰ εἶσαι χλωμὴ λιγάνι. Ισως νὰ σ' ἔβασκαν. Ελα νὰ σὲ ἔβασκαν. Φέρε τὸ κερί τῆς ἀναστάσεως καὶ τὰ μιρωδικά. Η θαλαμηπόλος τὰ ἔφερε μὲ σεβασμὸν καὶ η μέγαιρα ξεβάσκεται μὲ τὰ ξόδια τῆς καὶ μὲ τὴν βρωμερὰν ἀνατονήν της τὴν ἀφροτλιασμένην Δέσποιναν.

— Εφυγεν η μάγισσα, καὶ η Ζωὴ προσευχήθηκε δλόθερμα στὴν προστάτιδα τῆς Παναγίαν καὶ γλυκὰ ἀποκοιμῆθηκε, ἐνῷ μέσα στὸν ὑπνὸ της, σὰν νὰ τὴν ἐτάραττε τὸ αἷμα ποῦ εἶδε η μάγισσα, ἔλεγε βιαστικά.. «Ἀπὸ κεὶ ἔρχεται τὸ αἷμα... ἀπὸ κεὶ... τρέξε, Εὐδοκία, κόρη μου... τρέξε... πέτα... νὰ μὴ σὲ κατακρίνουν δτι καρκινοβατεῖς, δπος τὰ δαιμόνια τοῦ καλοῦ... τρέξε...»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπεται τὸ τέλος.

ΑΙΜΥΛΙΟΣ ΖΟΛΑ*

Η «Γῆ» ή δποία διεδέχθη τὸ «Ἐργον» και εἰς τὴν δποίαν δ. Ζολᾶ ἡμέλησε νὰ περιγράψῃ τοὺς χωρικούς, ὑπῆρξε τὸ μυθιστόρημα τὸ δποῖον ἐνεκα τῆς ἐξωτερικῆς του ἀνημικότητος. τῶν αἰσχρῶν και τῶν κάπως ἀπεχθῶν περιγράφων ἔρωτος, δυσπειφιῶν και κτηνωδίας ἐκ τῶν δποίων ἐπλημμύρει ἐπανεστάτησε και αὐτοῦς τοὺς φίλους τοῦ Ζολᾶ. Ἐπ' εἰναιρίᾳ ἀκριβῆς τῆς «Γῆς» κατὰ τὴν ἐπαύριον τῆς δημοσιεύσεως της, πέντε τῶν μαθητῶν τοῦ Ζολᾶ, πέντε τῶν προσηλύτων τοῦ Μεδὰν ὑπέρραφαν τὸ περιφημον μανιφέστον, διὰ τοῦ δποίου ἐκηρύσσοντο πλέον ὡς λιποτάκται και ἥρονοῦντο τὸ διδάσκαλον.

Η «Γῆ» ἀφ' ἑνὸς εἶνε δ βίος τῶν χωρικῶν, δ ζωώδης θρίαμβος τῶν ἐνστάτων, ή δίκαια τοῦ χορήματος τὴν δποίαν γεννᾷ ή κοπιώδης πάλη πρὸς τὴν γῆν και αἱ ἄθλιαι συνιδῆκαι τοῦ χωρικοῦ βίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ή ἀγάπη τῆς σαρκός, δ μέγας δργασμὸς τῆς κτηνώδους ἀγάπης τὸν δποῖον ή γειτνίασις, τῆς γῆς, τῆς βλαστήσεως, τῶν συσκίων δασῶν και τῶν εὐφόρων πεδιάδων τῶν πλημμυρούσῶν ἀπὸ ἐνούμενα ξῶα, ἐμπνέει εἰς τοὺς ἀξέστους χωρικούς Τὸ βιβλίον ἀνοίγει μὲ μίαν δλως ἀρχαῖην εἰκόνα μιᾶς γονιμοποιήσεως ἀγελάδος, τὴν δποίων φέρει ή Φραγκίσκη δπως δεχθῆ τὸν ἐναγκαλισμὸν τὸν δρμητικὸν και βίαιον τοῦ ταύρου.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς σαρκικῆς διψῆς, ἐκτὸς τῆς ἀγάπης τοῦ χορήματος τῆς ὀθονήσης μέχοις ἐγκλήματος, τῆς ἀγρίας και ἀδυσωπήτου, ή «Γῆ» πλημμυρεῖ ἀπὸ δλην τὴν βαναστήτηα και τὴν ταπεινότητα και ἀπὸ δλην τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς χωρικῆς ζωῆς, και ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ δποῖα ἐμπνέουν τῷν καποιαν ἀηδίαν, τὴν ἀηδίαν ἄλλως τε και τὴν ἀποτροφήν τὴν δποίαν ἥθελησε δ συγγραφεὺς νὰ ἐμπνεύσῃ.

Καὶ εἰς τὴν γενικὴν κατακραυγὴν, εἰς τὰς ὕβρεις δλων τῶν κριτικῶν, εἰς τὸ γενικὸν ψεῦμα τῆς μοιρῆς τὸ δποῖον διήγειρε ή «Γῆ» δ Ζολᾶ τὸν δποῖον κατηγόρουν ὡς ἀδυνατοῦντα νὰ γράψῃ ἔργον ἀγνόν, ἀπὸ τοῦ δποίου νὰ ἐλείπουν αἱ ἐνώσεις τῶν φύλων, αἱ ἀκαθαρσίαι τῆς ζωῆς, συνέλαβε τὴν ίδεαν τοῦ «Ονεί-

* Ιδε σελ. 1.

ρον», εἰδυλλίου μυστικιστικοῦ και ἀχρόου εἰς τὸ δποῖον περιγράφεται ή νεότης και δ ἀφελῆς ἔρως και δ λευκὸς γάμος τῆς Ἀγγελικῆς Μακάρ, μὲ τὸν Φελισιανὸν Ότεκέρ. Τὸ δύο τέκνα, ή μία, ἔργατις εἰς ἐνά κατασκευαστὴν πετροχειλίων και ἐπιγονατίων, δ ἄλλος, υἱὸς κληρικοῦ, ζῶν ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς ἐκκλησίας εἰς τὸν συγχωτισμὸν τῶν ἀγίων, ἔνα βίον ἀπόζοντα λιβανώτου συναξαδίων και προσευχῆς. Η ἐκκλησία και δ μυστικισμός της πλημμυροῦν τὸ ἔργον και δ ἄγιος αὐτὸς ἔρως δ δποίος τελείωνει μὲ τὸν θάνατον τῆς Ἀγγελικῆς τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς τοῦ γάμου της, ἔρως λευκὸς, ἔρως περιστερῶν, προσδίδει τῷν τοῦ μιαν ἀληθῆ ποίησιν κάπως βαρεῖαν ἐκ τῶν περιγραφῶν, ἀλλ' δπωσδήποτε μιαν ποίησιν ἀβράν και ὑψηλήν. Ἀδιάφορον. Τὸ «Ονείρον» μία ίδιοτριπτικα τοῦ Ζολᾶ, δὲν εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων διμως ἔργων του.

Ο ἀλκοολισμὸς και ή ἐκφύλισις τῆς Γερβέζης και τοῦ Λαντιέ, τῶν ἡρώων τοῦ Ασσομιόρ, εἰδομεν δτι μεταδίδονται εἰς τὸ τέκνον τῶν τὸν Κλαυδίον τοῦ «Ἐργον», ὑπὸ μορφὴν καλλιτεχνικῆς ίδιοφυΐας. Τὸ πνεῦμα, κατὰ τὰς θεωρίας τοῦ Λομπρόζο τὰς δποίας παρεδέχθη και δ Ζολᾶ, εἶνε και αὐτὸ μία ἐκφαντικοῦ. Μία ἄλλη εἶνε δ ἐγκληματικότης. Καὶ τῷν τὸν ἀδελφὸς τοῦ Κλαυδίον δ ἔτερος τῶν υῶν τοῦ Λαντιέ, δ Ἱάκωβος Λαντιέ εἶνε κακοῦργος δ ἐνστάτον, κακοῦργος διψῶν αἴμα, καταλαμβανόμενος ἀπὸ ίλιγγους, καταστροφῆς. Αὐτὸς πλημμυρεῖ τὸ δέκατον ἔβδομον μυθιστόρημα τοῦ Ζολᾶ τὸ «Ἀνθρώπινον Κτῆνος» ἐν τῶν ἀσθενεστέρων καθ' ἡμᾶς ἔργων του. Ο Ἱάκωβος Λαντιέ μηχανικὸς σιδηροδρόμου φρονεύει, φρονεύει εἰς δλας τὰς σελίδας τοῦ ἔργου και ἀφοῦ φρονεύει και αὐτὴν τὴν ἐρωμένην του, γίνεται δ αἴτιος μιᾶς καταστροφῆς, μιᾶς φοβερᾶς συγκρούσεως δ δποία κλείει, μὲ μίαν φοβερὰν ἐντύπωσιν, τὸ δλον ἔργον. Η περιγραφὴ τῶν σιδηροδρόμων, δλη ή ζωὴ τῶν ἀτμομηχανῶν, δλη ή πυρετῶδης αὐτὴ κίνησις και δ ίλιγγος τῆς ταχύτητος και ή συνάντησις ή στιγμιαία τῶν ἀνθρώπων τῶν δρμωμένων ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τῆς γῆς, ἀποτελεῖ τὸ περιβάλ-

λον τοῦ ἔργου τούτου και δ Ζολᾶ δστις ἔκαμε ταξιδία δλόκηρα πλησίον τοῦ μηχανικοῦ εἰς τὴν ἀτμομηχανήν και δ δποίος ἐμελίτησε μὲ ἀγάπτην τοὺς σιδηροδρόμους, ἔδωκε σελίδας πλήρεις ζωῆς, περιγραφὰς ὠραίας και εἰς τὸ ἔργον του αὐτό.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἔχεται τὸ «Χεῆμα» ἐν μυθιστόρημα περιγράφον τὸν κόσμον τοῦ Χεῆματιστηρίου, δλην τὴν καταδίωξιν αὐτὴν τοῦ χρυσοῦ, δλιας τὰς κακὰς σκέψεις τὰς δποίας δίδει, τὰς κακὰς πράξεις ποῦ ἐμπνέει, ἀλλὰ και τὴν δύναμιν τὴν δποίαν ἔχει και τὴν ἐπιτυχίαν τὴν δποίαν δύναται νὰ προξενήσῃ — τὸ χρῆμα εἶνε ορόν δν και ἀκάθαρτον διὰ τὸν Ζολᾶ ὅπως ιερὸς δν και ἀκάθαρτος εἶνε δι' αὐτὸν και δ ἔρως — και τὴν δρᾶσιν τῆς δποίας γίνεται πρόξενον.

Ἐνα μυθιστόρημα διὰ τὸν πόλεμον τοῦ 70 ὁνειρεύετο πρὸ πολλοῦ νὰ κάμῃ δ Ζολᾶ και ηδη εἰς τὸ «Ἀνθρώπινον Κτῆνος» ἐβλέπομεν ἔνα τραῦνον γεμάτον ἀπὸ στρατιώτας «ἀπὸ σάρκα διὰ κανόνια» τὸ δποῖον ἐβάδιζε ἀσυνείδητον τοῦ τέλους του, εὐθυμον, μεθυσμένον και ἀδον. Εἰς τὴν «Νάναν» πάλιν αἱ κρανγαὶ «Εἰς τὸ Βερολίνον εἰς τὸ Βερολίνον», εἰρωνικὴ ἐπωδός, δεικνύεις διαρκῆ ἀνάμηνσιν τοῦ πολέμου δστις ἄλλως τε καταλύων τὴν αὐτοκρατορίαν ἐτελείωνε και τὴν ἐποχὴν τῶν Πονγκών Μακάρ. Ενα μυθιστόρημα διὰ τὴν αὔριον, πιστεύει εἰς τὸ ψεῦμα τοῦ θετικισμοῦ και τῆς ἐρεύνης τὸ δποῖον περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰώνος ἐγκαυνίασε διαρκῆ ἀνάμηνσιν τοῦ πολέμου. Η ἐπτὶς αὐτῇ ἐνὸς νέου μέλλοντος, εἰς τὸ δποῖον θὰ καθαρισθοῦν αἱ κηλίδες και τὰ παραπτώματα και τὸ ἀσθενὲς και νοσηρὸν παρελθὸν τὸ δποῖον οἱ Ρονγκών Μακάρ περιέργαψαν, δ ἐπτὶς αὐτῇ μιᾶς ἀνακύψεως ἐπιστημονικῆς και θετικῆς τῆς Γαλλίας μετὰ τὸ 1870, γεμίζει τὸ ἔργον αὐτὸ εἰς τὸ δποῖον ἄλλως τε δίδει μιάν ήρεμον και γλυκεῖαν μελαγχολίαν τὸ βιβλικὸν ἐπεισόδιον τῶν γεροντικῶν ἐρώτων τοῦ δόκτορος Πασκάλ μὲ τὴν νεαρὰν συγγενῆ του Κλοτίλδην, μιάν Μακάρ και αὐτῆν. Επεισόδιον ἐρώτων γεμάτων ἀπὸ μεγαλοπρεπειῶν και ἀπλότητα, ἐπεισόδιον ἐρώτων δμοίων μὲ ἔκεινων τῆς Ρούθ μὲ τὸν Βοός. Εκ τῶν ἐρώτων γεννᾶται εἶνα μικρὸν παιδίον τὸ δποῖον εἰς τὴν τελευταίαν σελίδη τοῦ «Δόκτορος Πασκάλ» τείνει τὸς χειρας του πρὸς τὸ ἀγνωστόν, πρὸς τὸ μέλλον, αὐτιπροσωπεῦον και συμβολίζον δλας τὰς ἔπιδιας και δλα τὰ λανθάνοντα σπέρματα τῆς αὔριον, δλας τὰς ὑποσχέσεις και δλα τὰ δνειρά μιᾶς καλλιτέρως κοινωνίας.

Όλγον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς «Νάνας» φίλος τοῦ Ζολᾶ τὸν ηρώτα τι ἐσκέπετο νὰ κάμῃ μετὰ τὴν περαίωσιν τῶν Ρονγκών Μακάρ.

— Θὰ ἀφιερωθῶ εἰς τὸ θέατρον θὰ γράψω διὰ μικρὰ παιδία κάπως αἴτιον, δλας τὰς δρᾶσις εἰς τόσας εἰκόνας, εἰς τὰς δποίας ἔδω

και ἐκεῖ κυριαρχεῖ δ ωρὰ δψημυθιωμένη και ἀτονος μφρφη τοῦ αὐτοκράτερος.

«Ο δόκτωρ Πασκάλ» είνε δ ἐπισφράγισις τῶν Ρονγκών Μακάρ, δ συγκεφαλαίωσις δλης τῆς σειρᾶς, παθῶς λέγει και δ ἵδιος δ συγγράφεις εἰς τὴν ἀφιέρωσιν του. Η σειρὰ αὐτὴ τῶν ἀνισορρόπων, δλοι αὐτοὶ οἱ βλαστοὶ οἱ πάσχοντες ἀπὸ μεγαλωμανίαν, ἀπὸ μυστικισμόν, ἀπὸ διψαν ἐγκληματικότητος, ἀπὸ διψαν αἰσχρότητος, δλη αὐτὴ η φυλὴ η ἔχουσα τοῦλάχιστον δσα και οἱ Ἀτρεῖδαι και οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάδμου ἐγκλήματα, δλοι αὐτοὶ οἱ ἀπόγονοι τῆς Ἀδελαΐδος Φούκ, τῆς «Θείας Δίδ» δπως τὴν ὄνομάζον, τῆς παράφρονος και δηλιθίας δ δποία ἐγκανιάζει τὸ ἔργον εἰς τὴν «Τύχην τῶν Ρονγκών» και τὸ κλείει εἰς τὸν «δόκτορα Πασκάλ» μὲ τὴν βωβήν και ἀλλόκοτον

ἐμφάνισίν της, μελετοῦνται και ἔξηγονται ἀπὸ τὸν δόκτορα Πασκάλ Μουρὲ δστις ἰγέστερος τῶν ἄλλων, μᾶλλον ίσορροπῶν, αὐτιπροσωπεῦον τὴν ἐπιστήμην, εἰνε δλόκηρος γεμάτος ἀπὸ ἐπιλίδας διὰ τὴν αὔριον, πιστεύει εἰς τὸ ψεῦμα τοῦ θετικισμοῦ και τῆς ἐρεύνης τὸ δποῖον περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰώνος ἐγκαυνίασε διαρκῆ ἀνάμηνσιν τοῦ πολέμου. Η ἐπτὶς αὐτῇ ἐνὸς νέου μέλλοντος, εἰς τὸ δποῖον θὰ καθαρισθοῦν αἱ κηλίδες και τὰ παραπτώματα και τὸ ἀσθενὲς και νοσηρὸν παρελθὸν τὸ δποῖον οἱ Ρονγκών Μακάρ περιέργαψαν, δ ἐπτὶς αὐτῇ μιᾶς ἀνακύψεως ἐπιστημονικῆς και θετικῆς τῆς Γαλλίας μετὰ τὸ 1870, γεμίζει τὸ ἔργον αὐτὸ εἰς τὸ δποῖον ἄλλως τε δίδει μιάν ήρεμον και γλυκεῖαν μελαγχολίαν τὸ βιβλικὸν ἐπεισόδιον τῶν γεροντικῶν ἐρώτων τοῦ δόκτορος Πασκάλ μὲ τὴν νεαρὰν συγγενῆ του Κλοτίλδην, μιάν Μακάρ και αὐτῆν. Επεισόδιον ἐρώτων γεμάτων ἀπὸ μεγαλοπρεπειῶν και ἀπλότητα, ἐπεισόδιον ἐρώτων δμοίων μὲ ἔκεινων τῆς Ρούθ μὲ τὸν Βοός. Εκ τῶν ἐρώτων γεννᾶται εἶνα μικρὸν παιδίον τὸ δποῖον εἰς τὴν τελευταίαν σελίδη τοῦ «Δόκτορος Πασκάλ» τείνει τὸς χειρας του πρὸς τὸ ἀγνωστόν, πρὸς τὸ μέλλον, αὐτιπροσωπεῦον και συμβολίζον δλας τὰς ἔπιδιας και δλα τὰ λανθάνοντα σπέρματα τῆς αὔριον, δλας τὰς ὑποσχέσεις και δλα τὰ δνειρά μιᾶς καλλιτέρως κοινωνίας.

— Όλγον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς «Νάνας» φίλος τοῦ Ζολᾶ τὸν ηρώτα τι ἐσκέπετο νὰ κάμῃ μετὰ τὴν περαίωσιν τῶν Ρονγκών Μακάρ.

— Θὰ ἀφιερωθῶ εἰς τὸ θέατρον θὰ γράψω διὰ μικρὰ παιδία κάπως αἴτιον, δλας τὰς δρᾶσις εἰς τόσας εἰκόνας, εἰς τὰς δποίας ἔδω

διάζω. «Τσως δὲν θὰ κάμω δύμως καὶ τίποτε. Θὰ είμαι τόσον γέρων! Θὰ άναπαυθῶ!»

Η απόφρασης αυτή δὲν έπραγματοποιήθη. Μετά τὸ τέλος τῶν Ρουγκών Μακάρ οὐτε ἀνεπαύθη οὔτε ἤλλαξε σύστημα.

Ολίγους μῆνας μετά τὴν δημοσίευσιν τοῦ δόκτορος Πασικάλ, δὲ Ζολᾶ ἔκαμνε ἔνα ταξείδιον εἰς τὴν Λούρδην, τὴν πόλιν τοῦ προσκυνήματος δλῶν, τῶν ἀναπτήρων, τῶν ὑστερικῶν καὶ τῶν θρησκοιμῶν Γάλλων – τὴν Τῆγον καὶ τὴν Μέχκαν τῆς Γαλλίας – καὶ ἥχιζε νὰ γράψῃ τὸ πρῶτον μέρος τῆς τριλογίας τῶν «Τριῶν Πόλεων». Ήτο ἡ λογικὴ ἔξελιξις τοῦ ἔργου τοῦ. Εἰς τοὺς Ρουγκών Μακάρ εἶχε περιγράψη εἰς γιγαντιαίαν σειρὰν τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ παρελθόντος καὶ εἶχε δώσει τὴν σύνθεσιν δῆλης τῆς κοινωνικῆς ζυμώσεως ἡ δοποία συνέβαινε εἰς τὴν Γαλλίαν. Νὰ ἔξετάσῃ τὴν ἐπώσιν τοῦ μέλλοντος, νὰ καθορίσῃ τὴν κατάστασιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς νέας ἀνθρωπότητος, νὰ προσπαθήσῃ νὰ φωτίσῃ νὰ λύσῃ τὰ δύο ἀπειλητικὰ καὶ γιγάντια ζητήματα τῶν ἡμερῶν μας, τὸ ζήτημα τῆς θρησκείας καὶ τὸ ζήτημα τοῦ σοσιαλισμοῦ, — υπῆρξεν ἡ ἀφετηρία καὶ δὲ οὐκοπότε τῶν «Τριῶν Πόλεων».

Καὶ δὲ συγγραφεὺς ἐφαντάσθη τὸν ἥρωα τοῦ τὸν Πέτρον Φρομάν, ἥρωα ταρασσόμενον ἀπὸ ἀμφιβολίαν, παθανόμενον ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῶν μεγάλων προβλημάτων, θέλοντα νὰ πιστεύσῃ, ζητοῦντα νὰ εὑρῃ τὴν ὁδὸν τῆς Δαμασκοῦ καὶ πηγαίνοντα εἰς τὴν Λούρδην τὸ πρῶτον, εἰς τὴν Ρώμην ἐπειτα, εἰς τὸ Παρίσιο τελευταίως ὅπως εὗρῃ τὸ φῶς καὶ ὅπως εὕρῃ τὴν ἥρεμίαν καὶ εὕρῃ τὴν βεβαιότητα.

Τὸ θέμα εἶνε δραῖον καὶ εὐρὺ καὶ εἶνε ἀνάγκη τάχα νὰ εἴπῃ κανεὶς διτὶ δὲ συγγραφεὺς τοῦ «Ζερμινάλ» καὶ τῆς «Καταστροφῆς» μᾶς ἔδωκε καὶ μὲ τὴν ἀφορμὴν αὐτὴν περιγραφὰς τελείας, λυρικὰ τεμάχια πρώτης δυνάμεως; Η περιγραφὴ τοῦ τραίνου τῶν ἀσθενῶν τὸ ὅποιον σαρώνει δλοὺς τὸν ἀποκλήρων εἰς τὴν μυστικὴν πόλιν, αἱ δλονυκτίαι εἰς τὴν ἔκκλησίαν, αἱ περιγραφαὶ τῆς Ρώμης ἀπὸ τὸ Πίντσιο, οἱ ἀσθενικοὶ τὸ πρῶτον καὶ ὑγιεῖς ἐπειτα περιγραφαὶ τῆς Ρώμης εἰς τὸ Πίντσιο, τὸ πρῶτον καὶ τὸν ἀποκαλυπτικὸν αὐτὸν θρησκευτικὸν πόλεις τοῦ Ζολᾶ, τὰς σχεδὸν ἀποκαλυπτικὰς σελίδας τοῦ τρίτου μυθιστορήματος, εἶνε ὑπέροχα τεμάχια τὰ δοποία θὰ μένουν μεταξὺ τῶν μαργαριτῶν τοῦ ἔργου τοῦ Ζολᾶ. Δυτικῶς ἡ τριλογία αὐτὴ ἡ δοποία ἔχει ἔνα σκοπόν, ἡ δοποία ἐκθέτει τὸ θρησκευτικὸν καὶ σοσιαλιστικὸν πρόβλημα καὶ ἡ δοποία

φαίνεται μολαταῦτα ὡς μία μεγάλη καὶ ποικιλή δημοσιογραφικὴ συνέντευξις ποιῆθεισα ἀπὸ ἔνα ἔπικὸν καὶ μεγαλοφυῖ συγγραφέα, δὲν δίδει τὸ σον τὴν αἰσθησιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν αἰσθησιν τῆς ζωῆς τὴν ὅποιαν ἔδιδον τὰ προηγούμενα ἔργα τοῦ συγγραφέως. Αἰσθανται κανεὶς διτὶ δὲ Ζολᾶ ὑποστηρίζει μίαν θέσιν, διτὶ συγκεφαλιώνει ἀναγνωσθέντα βιβλία, διτὶ ἔχει προδιάγεγραμμένον σκοπὸν καὶ ἔπειδη κατὰ βάθος δὲν λέγει τίποτε νέον, τίποτε καινουργεῖ, δὲν δύναται νὰ προσελκύῃ καὶ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἔργα μεγάλου συγγραφέως πλημμυροῦντα ἀπὸ τεμάχια θαυμάσια γραμμένα μὲ γραφίδα μεγάλου καλλιτέχνου, αἱ «Τρεῖς Πόλεις» δὲν εἶνε μολαταῦτα εἰντυχητέρα ἔργα, οὔτε ἔργα τὰ δυοῖα ἔχουν ἐλπίδας διτὶ θὰ μένουν.

Ολιγώτερον ἀληθῆς ἀκόμη, δλιγώτερον βασιζομένη εἰς τὴν ζωὴν ἀλλὰ περισσότερον ποιητικὴ, περισσότερον στήριζομένη εἰς τὴν αἰσθητήτα, εἶνε δὲ σειρὰ τῶν «Τεσσάρων Εὐαγγελίων» τὴν ὅποιαν ἥχιζε δὲ ουγγραφέν τῶν Ρουγκών Μακάρ καὶ τὴν δοποίαν δὲ θάνατος δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ τελειώῃ. Ἐκ τῶν τεσσάρων μυθιστορημάτων, δὲ η «Γονιμότης» μόνον καὶ δὲ η «Ἐργασία» ἐδημοσιεύθησαν, τὸ τρίτον δὲ δὲ η «Ἀλήθεια», τέλειον εἰντυχῶς, βλέπει τὸ φῶς, ἐκδιδόμενον δλοὲν ὡς ἐπιφυλλίς τῆς «Ἀνῆγης». Η «Διαισισηνή» δὲ δοποία θὰ ἀπετελεῖ τὸ τέλος τῆς σειρᾶς, ἐτάφη τέλεον μὲ τὸν συγγραφέα της.

Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸν εἶνε μία λογικὴ ἔξελιξις τῶν σκέψεων καὶ τῶν πνευματικῶν ἀσχολιῶν τοῦ Ζολᾶ. Ο συγγραφεὺς αὐτὸς δστις ἔχωγραφισε μίαν κοινωνίαν καὶ συγκεφαλιώσε μίαν ἐποχήν, ἥθιζησε τῷρα εἰς τὰ «Τέσσαρα Εὐαγγέλια» νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ παρόν, νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀτενίσῃ τὴν κοινωνίαν τοῦ μέλλοντος, τὴν ίδαινικὴν κοινωνίαν, δοποίαν τὴν ἥθελε καὶ τὴν ἐφαντάζετο αὐτὸς ζῶσαν ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἡλίου, ἐλευθέρων προλήψεων, ἀφεωμένην εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀπηλλαγμένην τῆς ἀγρίας πάλης τῆς ἐπικαρπήσεως, στηριζομένην εἰς τὴν Ισότητα, στηριζομένην εἰς τὴν ἀληθείαν, μὴ στερούμενην. οὔτε τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε τὸν ἔρωτα μᾶς ἀνθρωπότητος, ἐπὶ τέλους δοποίαν οἱ οὐτοποιοί καὶ οἱ οὐνειροπόλοι δλού τοῦ κόσμου τὴν ἥθελησαν πρὸ τοῦ Ζολᾶ. Ἀπὸ τὰς τέσσαρας μεγάλας συνθήκας τῆς νέας αὐτῆς φανταστικῆς κοινωνίας, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γάμου, τὴν λατρείαν πρὸς τὴν γονιμότητα, τὴν Ισότητα καὶ τὴν λατρείαν τῆς ἐργασίας, τὴν ίδρυσιν κοινωνιστικῶν ἐργατικῶν πόλεων δποὶ τὰ ἥθη θὰ εἶνε κοινά, δποὶ αἱ διασκεδάσεις θὰ

εἶνε κοιναί, δποὶ ἡ ἐργασία θὰ εἶνε δλίγη, δποὶ αἱ μηχαναὶ καὶ αἱ ἐφευρέσεις θὰ ἀντικαθιστοῦν κατὰ τὸ δυνατὸν τὰς ἀνθρωπῶν της χειρας, δποὶ δλοὶ οἱ ἀνθρωποί θὰ ζοῦν ὡς μία μεγάλη οἰκογένεια, δποὶ ἡ Ἑλλεψις τοῦ γάμου θὰ ἐμποδίζῃ τὰ δράματα τοῦ πάθους καὶ δὲ η Ἑλλεψις ἀνισότητος περιουσιῶν τὰ δράματα τῆς κοινωνίας — τὰ δύο αὐτὰ ίδαινικὰ τὰ δύο αὐτὰ εναγγέλια ἐπρόθυσε νὰ πραγματοποιήσῃ δὲ Ζολᾶ.

Ἄλλ' ἐννοεῖται διτὶ τὰ σχέδια αὐτὰ τὰ δοποία φαίνονται ξηρὰ ζωῆς, καταλληλότερα διὰ φιλοσοφικῆς πραγματείας, δὲ Ζολᾶ τὰ ἔργα φέδη καὶ χειρὸς ποιητοῦ, καὶ νομίζει κανεὶς διτὶ ἐδιπλασίασε, ἐπολλαπλασίασε τὸ ποιητικόν τοῦ ταῦλαντον, διτὶ ἔκαμε μεγαλοπρεπεστέραν ἀκόμη τοῦ ὄφους τον τὴν εὐρύτητα. Κατὶ τι ἀληθῶς ἀπὸ τὴν μεγαλοπρεπειαν τῆς Βίβλου, κατὶ τι ποὺ ἐνθυμίζει τὰς ζωηρὰς φορτωμένας καὶ μολαταῦτα ἀπλᾶς καὶ γαληνιαίας σελίδας τῶν ίνδικῶν ἐποποιῶν διαπνέει τῆς «Γονιμότητος» καὶ προπάντων τῆς «Ἐργασίας» τὸς σελίδας. Μετὰ τὸν ἀποκαλυπτικὸν πίνακας τῶν Ρουγκών Μακάρ δποὶ δλα τὰ ἐλαττώματα καὶ δλαι αἱ πληγαὶ ἐκτίθενται, ίδιον δποὶ δη «Ἐργασία» μᾶς ἀποκαλύπτει θὰ κόσμον ἀγαθότητος, θὰ κόσμον γαλήνης δποὶ δλοὶ οἱ ἀνθρωποί ζοῦν μὲ τὴν συνείδησιν τῆς ἐπιτελεσθείσης ἐργασίας, θῶν τὴν ήρεμίαν τῆς ἐλεύψεως τῶν πόθων, ζοῦν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀποθητικούν μὲ εὐλογίας. «Ἐνας ὁραῖος καὶ ἀπλοῦς καὶ τίμιος κόσμος ἐργασίας ἀποθεούμενος διαρκῶς ἀπὸ τὴν μάγιον γραφίδα τοῦ συγγραφέως μᾶς δίδει ὡς μίαν νοσταλγίαν τοῦ ίδαινικοῦ καὶ φεῦ ! ἀδυνάτου αὐτοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τὸν δποίον δὲ Ζολᾶ εὐαγγελίζεται. Καὶ εἶνε ἀδυνάτον νὰ μὴ καταπλαγῇ κανεὶς προπάντων ἀπὸ τὴν μεγάλην εὐγένειαν τοῦ ηγιοῦς αὐτοῦς τὸν ἔπειτερον διότιον μὲ τὰς δοποίας ἐξηγαγκάζετο δὲ Ζολᾶ καὶ ήσαν προπάντων ἐπιθέσεις μὲ τὰς δοποίας ἐπέστρεφεν δποὶ δηρεις προηγουμένας, μέσα ἐπὶ τέλους ὑπερασπίσεως τοῦ πανταχού θῶν καὶ λυσσωδῶς προσβαλλομένου μυθιστοριογράφου. Άλλως τε πλείστα μὲν τῶν ἀρθρῶν τον ἀνήρεσε κατόπιν, πολλὰς βιαστήτας τού, ίδιως τὰς σχετικὰς μὲ τὸν Οὐγκῶ διώρθωσε, τὰ δὲ δύο βιβλία τον τὴς νατουραλιστικῆς αὐτὸς δὲ Ζολᾶς περίπον διέψυσε διὰ τῶν ἔργων τον.

Τὸ θέατρον ἐπίσης ὑπῆρξε ἀνέκαθεν τὸ δνειρού τοῦ μυθιστοριογράφου τῶν Ρουγκών Μακάρ ἀλλ' ήτο διαρκῶς τὸ δνειρού τὸ δποίον τὸ δποίον ἀνέβαλλε. Τὰ ἐκτελεσθέντα δπωσδήποτε ἔργα του, ἐπτὸς διασκευῆς τινων μυθιστορημάτων του, εἶνε δλίγιστα καὶ μέτρια.

Ἐν γένει δὲ Ζολᾶ ὑπῆρξε μυθιστοριογράφος καὶ ὡς μυθιστοριογράφον μόνον πρέπει κανεὶς νὰ τὸν ἔξετάσῃ.

Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ δεύτερον μέρος εἰς προσεχὲς φύλλον.

Τ Σ Ε Ρ Ν Α Γ Ο Ρ Α

Εγγυώσεις από τὸ Μαυροβούνι

ΕΝΟΠΙΟΝ ΤΟΥ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΝΙΚΟΚΑΟΥ ΤΟΥ Α.

ΟΤΑΝ έρριψαμεν τὴν ἄγκυραν εἰς τὸ 'Ρίζανον, ἐν ἀπὸ τὰ ἀτάραχα καὶ νεκροφανῆ πολίσματα, τὰ ὅποια ὑάλπουν εἰς μελαγχολικὸν ἐναγκάλισμα τὸν ἔρασμιον κόλπον τοῦ Καττάρου, τὸ ὄνειρῶδες αὐτὸς φιόρδ τῆς Ἀδριατικῆς δύως τὸ ἔβαπτισεν δὲ Ξαβίε Μαρμιέ, καὶ μία αὐστριακὴ ἀτιμάτας ἦλθε νὰ παραλάβῃ τὴν Α. Υ. τὸν πρίγκηπα Νικόλαον, βασιλικὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἡγεμονικὸν γάμον τοῦ Μαυροβούνιου, ἢ μετάβασίς μας εἰς Κεττίγηνην ἵτο προβληματική. Η Αὐστριακὴ κυβέρνησις, ἔνεκα τῶν σπουδαίων ὁροφωματικῶν ἔργων τοῦ Καττάρου, ἀπαγορεύει τὴν προσέγγισιν πολεμιῶν πλοίων εἰς τὸν ἐσωτερικὸν λιμένας τοῦ κόλπου. Μετὰ τὴν ἀποβίβασιν ἐπομένως τῆς Α. Υ. διετάχθη μὲν νὰ μεθορμισθῶμεν εἰς ἔνα τῶν ἐξωτερικῶν λιμένων καὶ μετ' ὀλίγον ἐποντίζαμεν πάλιν τὴν ἄγκυραν εἰς τὸ Μελίν, κατὰ τὴν εἰσοδον τοῦ στομίου τοῦ Καττάρου καὶ διεισθεῖν τὸν γραφικὸν συνοικισμὸν τοῦ Καστελνούρο, τοῦ ἀπλούμενου ὑπὸ τὸν κατάφυτον λόφον, εἰς τὴν ἀγκάλην τῶν καταρρεόντων, μελαγχολικῶν τειχῶν ἐνὸς παλαιοῦ φρουρίου. Διὰ νὰ ἐπιχειρήσωμεν μίαν ἐκδρομὴν καὶ μίαν ἀνάβασιν μέχρι τῆς Κεττίγης, δποι τὴν ἐπαύριον ἐτελοῦντο οἱ γάμοι τοῦ διαδόχου Δανιῆλ μετὰ τῆς πριγκηπίστης Ζούιας τοῦ Μέκλεμπουργ - Στρέλιτς, ἐπρεπε πρῶτον νὰ ἐπιχειρήσωμεν τετράρωδον πλοῦν μέχρι τοῦ Καττάρου δι' ἐνὸς τῶν μικρῶν ἀτμοπλοίων, τῶν ἐξυπηρετούντων τὴν συγκοινωνίαν τῶν κόλπων, καὶ ἐκεῖδεν δι' ἀμάξῶν νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν πολύωρον ἀνάβασιν τοῦ Μαυροβούνιου. "Ολαι αἱ πληροφορίαι ἡσαν ἀπελπιστικαί. Η ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ μικροῦ ἀτμοπλοίου, τὸ προβληματικὸν τῆς ενδέσεως ἀμάξῶν εἰς Καττάρον, αἱ δποιαι μισθωθεῖσαι ἀπὸ τῆς προτεραιάς εδρίσκοντο δλαι ἦδη εἰς τὴν Κεττίγηνην, ἡ ἔλευψις ἐπαρκῶν καταλυμάτων εἰς τὴν μικρὰν πρωτεύουσαν, ἡσαν τόσα ἐμπόδια διὰ

*Ἐκ τοῦ προσεχῶς ἐκδιδομένου τόμου.

—Ἐλάτε ἀν εἰμπορέσετε Ἰππόντο, ὡς περι-

μίαν ἐκδρομὴν καὶ μίαν ἀπόλαυσιν, τὴν δποιαν ὠνειρευόμεθα, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ὡραίου διάπλου, εἰς τὸ καρρὸς τῆς «Κοήτης».

'Ἄλλα τὸ σπουδαιότερον ἐμπόδιον πρὸ τοῦ δποίου ἐσταματοῦσαν αἱ τολμηρότεραι ἀποφάσεις μας, ἥτο τὸ ἀκόλουθον. 'Ο ἐπιτετραμένος τῆς Ἐλλάδος ἐν Μαυροβούνιῳ, δ πρὸ ὀλίγου ἀποθανὼν Ἀλεξανδρος Λογοθέτης, δστις εἶχεν ἐπιβῆ ἀπὸ τὸ Ρίζανον τῆς «Κοήτης», δπως ὑποδεχθῆ τὴν Α. Υ., ἐφαύνετο πολὺ στενοχωρημένος εἰς τὴν ἐκφρασιν τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἀξιωματικῶν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν Μαυροβούνιωτικὴν πρωτεύουσαν. 'Ἐχων ὃντ' ὄψιν δτι ἡ θαλαμηγὸς τοῦ Πρίγκηπος ἐμελλε νάγκυροβολῆσῃ μακρὰν τοῦ Καττάρου καὶ δτι ἡ Α. Υ. θὰ μετέβαινεν ἔκει δι' αὐστριακοῦ πολεμικοῦ, τεθέντος εἰς τὰς διαταγὰς του, εἶχε δηλώσει δτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς θαλαμηγοῦ δὲν θὰ παρίσταντο κατὰ τὸν γάμον καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα δὲν εἶχε ληφθῆ ὃντ' ὄψιν τὸ ἐπιτελεῖον τῆς «Κοήτης». 'Ἐν τῇ δεξινοίᾳ του ὁ ἀγαθὸς γέρων διέβλεπεν δτι ἡ ἐπίσημος μετάβασίς μας εἰς Κεττίγηνην ὑάτετέλει κάποιαν παραφωνίαν, ἥτο δὲ ἀργὰ πλέον διὰ νὰ ἐπανορθωθῇ δτι ἔγκαιρως δὲν ἔγινεν. Τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα εἶχεν ἥδη τυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ, τὰ ὄλγα καταλύματα εἶχον διατεθῆ, τὸ μοναδικὸν ἔνοδοχεῖον τῆς Κεττίγης εἶχεν ὑπερπληρωθῆ ἀπὸ τὸν συνδρεύσαντας ἔνοντας, δ Ἡγεμὸν δὲν εἶχε καῦν ὕστεν διὶ τοῦ Ἑλληνες ἀξιωματικοὶ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραστοῦν κατὰ τὸν γάμον. 'Ο ἀγαθὸς γέρων ἐφαύνετο συγκεχυμένος πρὸ τοῦ ἀπροόπτου προσεπάθει δὲ νὰ παραστήσῃ τὰ ἐμπόδια πλέον ἀνυπέρβλητα ἀφ' ὅτι πραγματικὸς ἡσαν. Η Α. Υ. γηλότης ἐφαύνετο θλιβόμενος δτι ἡ πιτάστασις τῶν πραγμάτων δὲν θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς του νὰ παραστῶσι κατὰ τὴν ὡραίαν τελετὴν καὶ νὰ ἔδουν τὴν ἡρωϊκὴν χώραν, τὴν δποιαν δὲν θὰ ἦτο πιθανὸν νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ δευτέρων φοράν εἰς τὴν ζωήν των. Καὶ μαντεύων τὴν θλῖψιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν μας, ἐστράφη μὲ καλοσύνην καὶ μᾶς εἴπε.

* Ιδε κεφάλαια: Ἀπὸ Μελίν εἰς Καττάρο — Ἀπὸ Καττάρον εἰς Κεττίγηνην.

Ο Ήγεμὸν τοῦ Μαυροβούνιου Νικόλαος Α.

ηγηταί. Θὰ εἶνε κρῖμα νὰ χάσετε αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν.

Εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐνδάρρυνσιν δφεύλομεν τὰς δλίγας ἀλησμονήτους ἡμέρας τῆς Τσερναγόρας...

Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ θὰ ἡσαν ἵσως περιτταί, ἀν δὲν ἡσαν ἀπαραίτητοι διὰ νὰ ἔξηγησουν μερικὰς λεπτομερεῖας μᾶς παραδέξουν ἀλλὰ χαρακτηριστικῆς παρουσιάσεως ἐνώπιον ἑρός Ήγεμόνος.

*

Τὶ ἐμεσολάβησεν μεταξὺ τοῦ δριμοῦ τοῦ Μελίν καὶ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Μαυροβούνιου ἐν ἀπόγευμα καὶ μίαν νύκτα, ἀποτελεῖ σειρὰν ὡραίων περιπτειῶν, μεστῶν ἀπὸ ἐντυπώσεις καὶ ἐπεισδια. *

Ο πωσδήποτε τὴν ἡμέραν τῶν ἡγεμονικῶν γάμων, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου, πέντε Ἑλληνες ἀξιωματικοὶ, μὲ ταξειδιωτικὰ ἐνδύματα καὶ ταξειδιωτικοὺς κούκους, διεσχίζαμεν τὰς σημαιοστολίστους δδοὺς τῆς Κεττίγηνης εἰς ἀνα-

ζήτησιν καταλύματος, δλίγον προβληματικήν.

Η τύχη μας ἥτο ἀβεβαία, ἀλλ' ὡς ἀπεδείχθη μετ' ὀλίγον μία ὑψηλὴ πρόνοια καὶ καλοσύνη ἥγρυπτει ἐπ' αὐτῆς. Η Α. Υ. μόλις ἀφιχθεῖσα εἰς Κεττίγηνην ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐνθεδῇ δπωσδήποτε κατάλυμα διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς του καὶ ταυτοχρόνως ἐν τηλεγράφημα τοῦ αὐλαίροχου κ. Παππαρηγοπύλου, τοῦ δποίου, ἥ ἀφρὰ εὐγένεια καὶ ἔγκαρδιότης ὑπῆρξε δι' δλους ἡμᾶς πηγὴ ἀλησμονήτων ὑποχρεώσεων, μᾶς ἐκάλει νάνελλιμωμεν εἰς Κεττίγηνην. Τὸ τηλεγράφημα δὲν μᾶς εἴχε προλίσθει εἰς τὸ Μελίν, ἀλλὰ καὶ ἀνεν αὐτοῦ είχαμεν ρυφοκανδυνεύσει τὴν ἐκδρομὴν καὶ ἥ εὐχάριστος ἔκπληξις μᾶς ἀνέμενεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. 'Ἐνῷ ἀπειδέταμεν εἰς τὸν διοδόμους τοῦ ξενοδοχείου, ἐνὸς ἀρκετὲ κορψοῦ καὶ ἀνέτου ξενοδοχείου, κεψένον ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς κομψῆς ἐπαύλεως τοῦ Διαδόχου Δανιήλ, τοὺς ταξειδιωτικοὺς μᾶς σάκους, ζητοῦντες ἔστο καὶ μίαν ἐλευθέρων γωνίαν τοῦ ξενώνος, ἔσπενσαν νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν δτι τὸ κατά-

λυμά μας ήτο ἔτοιμον καὶ μᾶς ἀνέμενε. Μετ' ὀλίγον εὑρέθημεν εἰς ἐν τοῦ οἰκημα, ὃ που μία αἴθουσα μὲ πέντε καθαρὰς καὶ σχετικῶς πολυτελεῖς κλίνας μᾶς ἀνέμενε. Τὸ κατάλυμά μας εδόσκετο ἀκριβῶς πλησίον τοῦ οἰκήματος, τὸ δποῖον εἶχε διατεθῆ διὰ τὸν Πρύγχρα Νικόλαον καὶ τὸν ἀνάλογην κ. Παππαρόηγόπουλον, μιᾶς κομψῆς διωρόφου οἰκίας, πλησίον τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἡγεμόνος. Τὸ κατάλυμά μας — μία νέα ἔκπληξις — ἀνῆκεν εἰς μίαν Ἑλληνίδα, χήραν κάποιου αὐλικοῦ θεράποντος τοῦ Μανδοβουνιώτικοῦ παλατίου, η δποία ἐνοικίας δωμάτια μετ' ἐπίπλων διὰ τοὺς ξένους. Ἡ ξενοδόχος μας μᾶς ὑπεδέχθη μετὰ πατριωτικῶν διαχύσεων, μᾶς δηγήθη τὰς περιπτετείας αἱ δποῖαι τὴν ἔφεραν μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Μανδοβουνίου, πρώτην καὶ ἴσως τελευταίαν Ἑλληνίδαν ἕκεῖ ἐπάνω, μᾶς δηγήθη ἀκόμη ὅτι πρὸ ἐτῶν ἐφιλοξένησεν εἰς τὸν ξενῶνα τῆς καὶ ἔνα Ἑλληνα δημοσιογράφον (τὸν κ. Γαβριηλίδην) καὶ μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι πρὸς χρόνι μας θὰ ἐνθυμεῖτο πάλιν τὴν Ἑλληνικὴν μαγειρικὴν. Ὁ πλοίαρχος, δ ὁ δποῖος μετὰ περιπτειώδη πλοῦν ὁνῆς τὴν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα καὶ προσδέσῃ τὰ πρωματίσια τον, δὲν πατεῖ μὲ περισσοτέραν χαρὰν τὴν γῆν τοῦ τόπου, δποι τὸν περιμένονν αἱ ἔκπληξεις τοῦ ἀγνώστου καὶ τοῦ νέου, μὲ δῆην χαρὰν ὀφήσαμεν τὸ κατάλυμά μας, διὰ νῦ σκορπισθῶμεν, ἀσφαλεῖς καὶ ἡσυχοι εἰς τὰς ἔορτασίμους δόδονς τῆς πανηγυριζόντης πόλεως.

Ἐσπενσαμεν πρὸ παντὸς νὰ καταθέσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας καὶ τοὺς εὐλαβεῖς χαιρετισμούς μας πρὸς τὸν Ὑψηλὸν συνταξειδιώτην καὶ γείτονά μας. Η μικρὰ ἐκείνη πάροδος ἔξωγονεῖτο ἀπὸ κίνησιν ἀσυνήθη, καλπασμοὺς ἵππων, κυλινδήματα ἀμάξῶν, διπλωματικᾶς καὶ σρατιωτικᾶς στολὰς ὅλων τῶν ἐπισήμων τοῦ Μαυροβουνίου, οἵτινες ἥρχοντο νάφτησιν τὰ ἐπισκεπτῆριά των εἰς τὸν Ἕλληνα βασιλόπαιδα. Εἰσήχθημεν εἰς τὸ ἴσογέιον τοῦ πριγκηπικοῦ ἔνεδνος, τὸ δποῖον ἔχεισίμενον ὡς γραφεῖον καὶ αἴθουσα ὑποδοχῆς. Τὸ μικρὸν οἰκημα εἶχε διποκενασθῆ μὲ κάποιαν σεμνὴν χάριν καὶ πολλὴν καλαισθησίαν. Τὰ ἔπιπλα εἶχον μετακομισθῆ ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἡγεμόνος, τὰ δάκεδα ἥσαν ἐστρωμένα μὲ ὁραίους ἀνατολικοὺς τάπητας, εἰκόνες εἶχον ἀναρτηθῆ εἰς τοὺς τοίχους, νεοβιτρεῖς κατὰ μίμησιν κομψοῦ στολέσματος, καὶ μικρὰ ἔλληνική σημαία εἶχεν ἀναρτηθῆ ἀπὸ στυλιδίου ἐξ ἔνδος τῶν παραθύρων τῆς προσόψεως. Εἰς τὸ

άνω πάτωμα ενδίσκοντο οι κοιτῶνες τοῦ Πρίγκηπος, ὁ δόποῖς κατελθὼν μετ' ὀλίγας στιγμάς, ἤκουσε μειδιῶν τὰς περιπτείας τῆς ἡρωϊκῆς ἀναβάσεώς μας εἰς τὴν Κεττίγνην καὶ μᾶς προσέφερεν, μετὰ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἐγκαρδίου εὐγενείας, ἣτις στολίζει τὸν ἄβρὸν καὶ ὑπέροχον βλαστὸν τοῦ βασιλικοῦ ἥμαντον οἴκου, γὰρ θεωρῶμεν, κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς μαυροβουνιωτικῆς ξενίας, τὸν οἴκον Του ὡς ἴδικόν μας. Οὕτω κατὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς διαμονῆς μας εἰς τὴν πανηγυρίζουσαν Μαυροβουνιωτικὴν πρωτεύονταν, τὸ κομψὸν γραφεῖον τοῦ Πρίγκηπος μᾶς ἐδέχετο φιλόξενον, μετὰ τὰς περιπλανήσεις καὶ τὰς ἔκδρομάς ἐν μέσῳ τῶν ἔρωτῶν καὶ τῶν πανηγυρίσεων τῆς Κεττίγνης.

Ἐν μέσῳ δῆλης τῆς λαμψίεως τῶν στολῶν, τῶν δπλῶν καὶ τῶν παρασήμων, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν δύον δὲι εἶνε στρατιῶται, φάνεται δι τοιούτους οἱ πέντε Ἑλληνες ἀξιωματικοὶ ἀπετελούσαμεν μίαν περιφεργον παραφωνίαν. Δὲν ἐβράδυνε δμως, δπως δὲν ἀργησαμεν νὰ καταλάβωμεν, νὰ γίνη γνωστὴ η ίδιοτης μᾶς εἰς δῆλην τὴν Κεττίγηνη, πολλάγμα τὸ δποῖον ἥρχισε νὰ μᾶς στενοχωρῇ καὶ νὰ μᾶς παρουσιάζῃ δλίγον ὀστείους εἰς τοὺς ίδιους δφθαλμούς μας. Ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι ἔβλεπαν μὲ περιέργειαν τὸ παράδικον θέαμα πέντε ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι ἐσύγχαζαν μὲ τόσην ἀρέλειαν περιβολῆς, εἰς τὸν ξενῶνα τοῦ Ἑλληνος βασιλόπαιδος, ἐν μέσῳ τόσης λαμψίεως χρυσοῦ καὶ χάλυβος. Ἀλλὰ μήπως ήτο δύνατὸν νὰ ἐπανορθωθῇ πλέον τὸ πρᾶγμα; Τὸ Μελλιν ἀπείχε μακράν, πολὺ μακράν καὶ ἀφοῦ πλέον τὸ αὐτηρὸν ἵκεντο, ὑπὸ τὸ δποῖον ἡλπίσαμεν καὶ μᾶς ήτο ἐπιβεβλημένον νὰ διέλθωμεν τὰς ἡμέρας αὐτάς, ἔξεσχισθη τόσον ἀνεπίστως, εἴμεθα πλέον ἡναγκασμένοι νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς μίαν φευδῆ, νόθον καὶ στενόχωρον καταστασιν ἡμετισημότητος. Τὰ βλέμματα διὰ ἐστρέφοντο περιέργα καὶ ἐταστικὰ πρὸς τὴν ἀφελῆ πενιχρότητά μας, οἱ φαίοι τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν μᾶς κατεσκόπευαν, οἱ στρατιῶται μᾶς ἤνοιγαν θέσιν νὰ περάσωμεν, εἰς τὰς ἐπισήμους συναθροίσεις ήρχετο πάντοτε μετὰ σεβασμοῦ κάπιοις ἀξιωματικὸς νὰ μᾶς ὑποδεῖξῃ μίαν ίδιαιτέραν θέσιν καὶ, κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν στιγμὴν τῆς ἀφίξεως τῆς νύμφης ἀπὸ τὸ Ἀντίθιαι, ἐνῷ ἀνεμέναμεν, ὡς ἀπλοῖ θεαταὶ ἔξωθεν τῆς ἐπαύλεως τοῦ Διαδόχου, δπου ἐπρόκειτο νάποβιβασθῇ η ξανθή νύμφη, εἴδαμεν ἔνα ἀνώτερον ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐκτελούντε φρέσι τελετάρχον, νὰ σπεύδῃ πρὸς

Tò ἀνάκτορον τοῦ Ἡγεμόνος

ἡμᾶς, νάποκαλύπτεται, ἐν μέσῳ τῶν ἐκπλήκτων
βλεμμάτων τῶν παρισταμένων καὶ νὰ μᾶς δ-
δηγῇ ἐντὸς τοῦ κήπου, μεταξὺ τῶν ἐπισήμων
κελημένων. Δὲν εὔχομαι εἰς κανένα, φέροντα
τὰ ἐνδύματα τὰ διοῖα ἔφερα τὴν στιγμὴν ἐκεί-
νην καὶ ἀποσβολωμένον εἰς τὸν βαθμὸν ποῦ
ἡμῖν· ἀποσβολωμένος, δὲν εὔχομαι εἰς κανένα
χριστιανόν, νὰ τύχῃ παρομοίας κεραυνοβόλου
τιμῆς. Καὶ ἐν τούτοις ἐδέχθημεν τὴν τιμὴν
— εἰκτορούσαμεν νὰ κάμωμεν διαφορετικά; —
καὶ ἐλέβαμεν τὴν τιμητικὴν. θέσιν μεταξὺ τῶν
ἐπισήμων, ἐνῷ τὰ τηλεβόλα ἐκρότουν καὶ τὰ
ζύφιο ἔφθαναν τὸν οὐρανὸν καὶ αἱ σημαῖαι ἐ-
κυμάτιζαν ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸν βῆμα τῆς
ξανθῆς νύμφης, ἡ ὁποία μετὰ μαχράν ὅδοι-
πορίαν κατέισχετο τῆς ἁμάξης διὰ νὰ ωφθῇ
εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν νέων ἥρωώνων γονέων
της, τῶν ἀπογόνων τῶν Πέτροβίτς Νιέγους, οἱ
ὅποιοι συγκεκινημένοι καὶ δακρύοντες εἶχον
κατέληθε εἰς τὸ προσάύλιον, διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν
ὅς νύμφην παραμυθίου, ἔρχομένην ἀπὸ μα-
κρινὸν βασιλείου πρὸς τὸ βασιλόποντο τῶν
Μανύων Βουνῶν, τὴν πριγκήπισσαν Ζούταν
τοῦ Μέκλεμβουνο-Στοέλιτς.

ζομένου ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν περισσοτέρων βασιλικῶν οἰκων τῆς Εὐρώπης, ὡρισμένως δὲν θὰ τὸ πιστεύσω. Καὶ δῆμος καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸν ἔτελέσθη εἰς τὴν Κεττίγην.

Ανύποτοι τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο τῶν ἀλησμο-
νήτων γάμων εὐρισκόμενα συγκεντρωμένοι
εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πρύγκηπος. Ἔξαφνα μία
ἄμειζα ὑγεμονικὴ σταματᾶ πρὸ τοῦ καταλύμα-
τος καὶ ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου
τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μπερνάτοβιτς, ἐν μεγάλῃ
στολῇ, ἔνας νέος συμπαθοῦς καὶ γλυκυτάτου
ἔξωτερικοῦ, διμιῶν τὴν γαλλικὴν ὡς Γάλλος,
κατέρχεται τῆς ἀμάξης καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς
τὸν αὐλάρχην κ. Παππαρογύπουλον :

— Ἡ Α. Υψηλότης δ Ἕγειραν, λέγει, πληροφορηθεὶς μὲ ίδιαιτέρων χαράν, διτί Ἐλλήνες ἀξιωματικοὶ παρευρίσκονται εἰς Κεττίγην, ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τους γνωρίσῃ. Καὶ παρακαλεῖ τους κ. κ. ἀξιωματικοὺς νὰ παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τῆς Α. Υψηλότητος.

Ἐστρέψαμεν δοι ξῆθαμβα βλέμματα ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μας, τοῦ κ. Μπερνάτοβίτς καὶ τοῦ κ. αὐλάρχου. Ο κ. Παππαρογχόπουλος ἔμάγευσε τὰς σκέψεις μας καὶ μετὰ μίαν ἀφωνον πυνεννόησιν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κ. Μπερνάτοβίτς, δημορήνευσε μὲ δεξιὰν λεπτότητα, τὰς σκέψεις μας.

Αλλ' οὐδέποτε εἰμποροῦσα νὰ φαντασθῶ τὴν τελευταίαν κεραυνοβόλον τιμῆν, ἡ ὄποια μᾶς ἀνέμενεν, ἐμὲ καὶ τοὺς συντρόφους μον, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Μαιροβούνιου. Δεὸν ἦξενρω ἐὰν κανεὶς ἀπὸ τοὺς φωτογραφικοὺς φακούς, οἱ ὄποιοι μᾶς κατεσκόπευαν ἐπιμόνως κατὰ τὴν δλιγοήμερον διαμονήν μας εἰς τὴν Κεττίγην, διέσωσε τὴν περίεργον καὶ δλίγον ἀστέιαν παράστασίν μας. Αλλ' ἐὰν ίδω ποτὲ τὸν ἔσωτόν μον μὲ τὴν φαιὰν ἐκείνην καὶ δλίγον γηραλέαν περιβολὴν καὶ τὸν ταξειδιωτικὸν κοῦκον καὶ μὲ βεβαιώσουν διι ὑπὸ τοιαύτην μῷρφην ἐπαρδουσιασθην εἰς μίαν ἐπίσημον στιγμήν, ἐνώπιον ἐνδὸς ἥγεμόνος, περιστοιχι-

Ο ἀπεσταλμένος τοῦ Ἡγεμόνος ὑπεκλίθη
καὶ ἀνεχώρησε. Ἀλλὰ ποὺν προφθάσωμεν ν'
ἀνατυνέσωμεν ή ἀμαξα σταματᾷ καὶ πάλιν πρὸ^ν
τοῦ καταλύματος καὶ δ. κ. Μπερνάτοβιτς, ἀπαγ-
νέλλει ἐκ νέου τὸν ποβενούν λόγον.

— Η. A. Y. ἐπιθυμεῖ νὰ ἔργη τοὺς κ. κ.
δξιωματικούς, δπως εδρίσκονται ἐνταῦθα.

Ἐὰν ή γῆ δὲν ἡνοίξεις νὰ μὲ καταπίῃ, δπως εἴλει κάποτε ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, ήτο διότι ὁ Θεὸς σπανίως εἰσακούει τῶν δεήσεων μας. Ἀντηλλάξαμεν ἐν τεταραγμένον βλέμμα πρὸς ἄλλοις καὶ πρὸς τὰ ἐνδύματά μας καὶ ἥκολουθησαμεν τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Ἡγεμόνος. Πρὸ τοῦ Ἀνακτόρου, τοῦ παλαιοῦ ἀνακτόρου, τοῦ δμοιάζοντος δλίγον μὲ στρατῶνα, τὸ πλῆθος συνωθεῖτο ἀσφυκτικῶς. Ἡσαν ἔκει δλοι οἱ πρόμαχοι τῆς Τσερναγόρας, ἀπόστολοι ἐκ περάτων τῆς ἡρωϊκῆς χώρας, γένεαι πολεμιστῶν μὲ παράσημα ἀνδρείας, καλύπτοντα τὰς οὐλὰς τῶν ἡρωϊκῶν στέργνων, καὶ ἡσαν δλοι ἔκει καραδοκοῦντες νὰ προσβλέψωσιν ἐπὶ τῶν προπύλαιων τοῦ ἀνακτόρου τὸν ἡγεμόνα καὶ συμπολεμιστὴν, παρουσιαζόμενον ἔκει εἰς θεωρίαν ἐποκήν, ἐνώπιον τῶν ὑπηκόων του. Διεπχίσαμεν μὲ ὑγρώνιαν τὸ πλῆθος, τὸ δποῖον παρεμέριζε. Ἔκει πρὸ τῆς μικρᾶς μαρμαρίνης κλίμακος, ἀντίχρυσα κατὰ πρῶτον τὸν ἡρωϊκὸν ἡγεμόνα, μὲ τὸ τερράγωνον, ἀθλητικὸν παράσημα, τὸν δποῖον ἐπλαττα εἰς τὴν φαντασίαν μου, ὡς τελευταῖον ἀπόγονον τῶν δμητρικῶν βασιλέων, πολεμιστὴν καὶ ψάλτην, πατέρα καὶ δικαστὴν τοῦ λαοῦ του, ἀνδροζόντα περὶ αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον τον τοὺς ἀοιδοὺς τοὺς ψάλλοντας τὰ κλέα τῶν μαυροβουνιωτικῶν πολέμων πρὸς τοὺς ἥχους τῆς γούζλας, ἥρωα καὶ ποιητήν, ψάλλοντα εἰς τοὺς στίχους τῆς Ἀρραβωνιαστικῆς τοῦ Ἀλῆμπετη τὰ πάθη τῆς μαυροβουνιωτικῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὴν Πριγκήπισσαν τῶν Βαλκανίων τὰ δνειρὰ καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς φυλῆς του. "Οταν μετ' δλίγον εὑρέθην ἀντιμέτωπος τοῦ ἡρωϊκοῦ ἡγεμόνος ἐνόμισα, δτι παριστάμην πρὸ μιᾶς ἴστορικῆς ἐνοράσεως, παρερχομένης ἐμπρός μου ὡς εἰς φαντασμαγορίαν.

Θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ εἴπω ἀιριβῶς, εἰς τὴν σύγχρονην μιᾶς τόσον ἀπρόσπιτον καὶ τόσον παραδόξου παρουσιάσεως, ποῖοι περιεκύλωνταν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν εὐτυχῆ πατέρα, τὸν δποῖον ἐπευφήμει κάτωθεν καὶ ἥγχετο τὸ λατρευτικὸν πλῆθος. Ἄλλ' ἡσαν ἔκει, ἐπρεπε νὰ ἡσαν οἱ βασιλικοὶ ἀπεσταλμένοι τῆς Εὐρώπης, δλης, η δούκισσα τοῦ Μεκλεμβούργου, μήτηρ τῆς νῦμφης, δ μέγας δοὺς Φρειδερίκος τοῦ Μεκλεμβούργου, δ πρύγκηψ τῆς Νεαπόλεως, η πριγκήπισσα Βάτεμβεργ, δ μέγας δοὺς Κωνσταντίνος τῆς Ρωσίας, οἱ Μαυροβούνιοι ἡγεμονίδαι, δ ἡγεμόνιδης Μίρχος μὲ τοὺς ἀστράπτοντας μαύρους δφθαλμοὺς καὶ αἱ ὑπερκαλλεῖς ἡγεμονίδες, «αἱ παρθένοι τῶν βράχων», η πριγκήπισσα τῆς Νεαπόλεως, βασίλισσα τῶρα

τῆς Ἰταλίας, καὶ η ἡγεμονόπαις Σενία λάμψεις καὶ καλλονὰι καὶ μεγαλεῖα, δλοι ἔκει περὶ τὸν πατριαρχικὸν γεννάρχην, εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Ὁμηρικοῦ μελάνθρου.

Καὶ μεταξὺ δλων αὐτῶν εἰς μίαν μοναδικὴν παρουσίασιν, οἱ πέντε ἡμεῖς μὲ τὸ κατερρακωμένον πλέον ἵκοντο. Ἡ Α. Υ. δ πρύγκηψ Νικόλαος παρουσίασεν ἔνα ἔκαστον ὀνομαστικῶς πρὸς τὸν Ἡγεμόνα, ὑπὸ τὴν συγκέντρωσιν δλων ἐκείνων τῶν ἐπισήμων βλεμμάτων καὶ τοῦ λαοῦ, τοῦ συνωθουμένου κάτωθεν τῶν προπύλαιων. Ὁ Ἡγεμὼν ἔτεινε τὴν στιβαρὰν χεῖρα ἀποτείνων φιλόφρονας λόγους. Εἰς τὸ ὄνομα: Μιαούλης, καὶ δηλ' ἦν στιγμὴν η Α. Υ. ἐπαρουσίας τὸν ὑποπλούσοχον κ. Α. Μιαούλην, δ Ἡγεμὼν εἶπε :

— Γνωρίζω τὸ ἡρωϊκὸν αὐτὸν ὄνομα. Τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ἴστορίαν τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως σας.

Ἐπειτα ἀπέτεινε πρὸς ἔνα ἔκαστον ἐρωτήσεις εἰς τὸν ἀφελῆ καὶ πατρικόν, περὶ τῶν ἐντυπώσεών μας ἀπὸ τὸ Μαυροβούνη, περὶ τῶν βουνῶν τῆς Ἑλλάδος, τὰ δποῖα ὑπῆρχαν καὶ ἐκεῖνα ἡ κοιτὶς τῶν ἐλευθερωτῶν τοῦ ἔθνους, περὶ τῆς διαμονῆς μας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Τσερναγόρας, λόγους μεστοὺς ἀγαθότητος καὶ ἀφελείας. ᘾπειτα ἔτεινε πάλιν τὴν χεῖρα τὴν ἡρωϊκὴν ποδὲς ἔνα ἔκαστον καὶ μὲ ἔνα παιδικὸν καὶ ἐγκάρδιον μειδίαμα :

— Θὰ ἡσθε ἀπὸ τοὺς ἴδιους μας αὐτὸν τὸ βράδυ, ἐλπίζω.

*

Ὀταν ἀναλογίζωμαι ἀκόμη σήμερον τὴν ἀπρόσπτον, παράδοξον καὶ πρωτοφανῆ αὐτὴν παρουσίασιν ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος Νικολάου τοῦ Α'. ἔνα ἐρύθμημα μοῦ ἀναβαίνει εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εὔχομαι κανεὶς ἀπὸ τοὺς φωτογραφικοὺς φακοὺς ὃ δποῖδι μᾶς κατώπτευναν μὲ τόσην ἐπιμονήν, νὰ μὴ διαιώνισε τὸ δλίγον παράδοξον θέαμα. Ἄλλα κατὰ βάθος αἰσθάνομαι δλην τὴν ἐγκαρδιότητα, δλην τὴν ἀφέλειαν τῶν τρόπων καὶ δλην τὴν καλοσύνην ἐνδὲ δμητρικοῦ ἡγεμόνος, δ δποῖος πάντοτε ὑπεράνω τῶν τύπων καὶ τῶν στενῶν ἐθιμότυπῶν τῆς αὐλῆς, ἐπέμεινε νὰ σφίξῃ εἰς μίαν ἐγκάρδιον χειραψίαν τὰς χεῖρας τῶν δλίγων Ἑλλήνων, οἵτινες ἥλθαν ἔκει ἐπάνω νὰ καταδέσουν τὸν φρόνον τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς λατρείας των πρὸς ἔνα λαὸν ἥρωων καὶ πολεμιστῶν καὶ πρὸς ἔνα ἡγεμόνα, ἀναμμηνήσκοντα ἀκόμη τοὺς παναρχαίους ποιμένας τῶν λαῶν, τοὺς δποίους δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον δ κόσμος.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ

ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ο. ΦΩΚΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Ο μικρός σχετικός άριθμος των άποστατών όμως έφετος έργων έβοήθησε πολὺ τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν διάταξιν. Καὶ ή ἐντύπωσις εἰς τὸν ἐπισκέπτην τίναι ὡραία, δὲν κουράζεται τὸ μάτι, καὶ ή αἰσθητικὴ δὲν καταστρέφεται ἀπὸ τὴν ἐπισώρευσιν τῶν εἰκόνων, δῆλος ήσαν πέρυσιν ἀσφυκτικῶς τοποθετημέναι. Λείπουν τῷ φόντι πολλὰ δνόματα ἔφετος ἀπὸ τὸν Παρνασσόν. Δὲν ἡξεύρομεν ὅτι τὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν μεθαώδιον ἀνοίγουσαν "Ἐκθεσιν τοῦ Δημαρχείου — ἄλλοτε Ζαππείου — ἄλλα τῶρα διποδήποτε αἰσθανόμεθα τὴν ἀπουσίαν τῶν θρησκευτικῶν θεμάτων τοῦ Ράλη, τοῦ ἴσχυροῦ τάλαντον τῆς Ἀσπρώτου, τοῦ ποιητικωτάτου Τσιμωνίδου, τοῦ Τσιριγώτη, τοῦ Σαββίδου, τοῦ Φιλιππότη, τοῦ Σώχου καὶ τῶν ξένων.

* *

"Ατάκτως, δῆλος εὐρίσκονται αἱ σημειώσεις μας, μᾶς ἔρχεται πρῶτον τὸ δνόμα τοῦ κ. Μαθιοπούλου. Μὲ χρωστῆρα σταθερώδεον ἡ πέρησι, μὲ τοὺς λεπτοὺς, ἔλαιφροὺς καὶ ἀρμονικῶτας χρωματισμούς του, μὲ ὑφος παριστοῦντού ζωγράφου — δὲν θέλομεν νὰ τονίσωμεν τὸ διτὶ παριστάσαι, διότι καθὲ "Ἐλλην καλλιτέχνης, οἱ νέοι μάλιστα ἀκολουθοῦν τὴν τέχνοτροπίαν καὶ τὸ πνεῦμα περίπου τῆς χώρας ὃπου ἐσπούδασαν, ἔως διτού χαράξουν δρόμον ἰδικόν των, τὸ δποῖον εὐέλπιδες ἀναμένομεν — μᾶς ἐπιδεικνύει ὁ κ. Μαθιόπουλος ὡραίας προσωπογραφίας κυριῶν. Ἰδίως κυριῶν. Γνωρίζειν τὸν πρόδιη τὸ λεπτεπίλεπτον τοῦ γνωνακίου κόσμου, τῆς γνωνακίας ἀβρότητος, μὲ τέχνην καὶ μὲ χάριν. Ή μικρὰ προσωπογραφία ιδίως τῆς κυρίως I. καταδεικνύει πολλὴν τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀποχρώσεων. Ή ἔλαιογραφία τοῦ «Μετὰ βροχῆν» ἐπισκιάζεται ἀπὸ τὴν ἔναντι τοποθετημένην «Ἐσπερινὴν Αρμονίαν», μίαν διπασίαν φωτὸς σινεργυμένου, ζωῆς φερομένης πρὸς κάτι ὡραῖον καὶ φανταστικόν, ἐν φαίνεται εἰς τὸν δρόμον τῆς γυμνὸς ἔνας κλῶνος, ἡ μόνωσις τῆς ζωῆς τῆς ἐπιλέκτου, ἡ διοία χωρίζεται ἀπὸ τὴν γύρω περιβότητα καὶ μέσα εἰς τὸ

δνειρον ταξειδεύει. Εἰς τὸ έργον αὐτὸν τοῦ κ. Μαθιοπούλου βλέπομεν κινούμενον ἔνα πνευματικὸν κόσμον, τὸ δποῖον πολὺ συμβάλλει εἰς τὴν ἀνύφωσιν τοῦ ταλάντου τοῦ νέου ζωγράφου.

* *

Μία μικρὰ μικρούτσικη ἔλαιογραφία τοῦ κ. Ἀριστέως «Διὰ τὴν μονῆν», μὲ αἴσθησιν τοπικὴν καὶ χρῶμα τοπικὸν, προκαλεῖ τὴν προσοχὴν μας. Ζωγραφισμένη μὲ ἀφέλειαν, ἀποδίδει τὴν ἀπλότητα τοῦ θέματος του, καλογήρου μετιεβάνοντος ἐπὶ τοῦ ὑπομονητικοῦ ὑποζυγίου του εἰς τὸ ἔκει πλησίον ἀνὰ μέσον τῶν δένδρων διαφαινόμενον μοναστήρῳ. Ἐχει πολὺ ωραίαν τὴν σύνθεσιν καὶ πολὺν χαρακτῆρα. Ή μικρὰ αὐτὴ εἰκὼν μᾶς παρουσιάζει τὸν κ. Ἀριστέα ὑπὸ νέαν μορφήν, ἐμπνεύμενον ἀπὸ τὴν γύρω ἔλληνικὴν ζωῆν, δυναμένην νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ζωγράφους ἀπειρίαν θεμάτων, μὲ τὴν ἴδιαιτέραν σφραγίδα της. Ἰδίως εἰς ζωγράφον δποῖος ὁ κ. Ἀριστέας διτὶς γνωρίζει νὰ μεταγγίζῃ εἰς τὴν φύσιν τὴν δύναμιν τῆς φαντασίας του. Ολίγη ίσως ἀτμοσφαίρα, χυμένη εἰς τὸ βάθος τῆς εἰκόνος καὶ ζωγροῦσα ἔνα παραπονεμένον πεῦκον, θὰ μάνεικνει ἀκόμη περισσότερον τὸ έργον.

* *

Μέσα εἰς ἔνα φανταστικὸν περιβάλλον, ὡσὰν γὰ ἥντλησεν ὁ ἀριστοτεχνικὸς χρωστήρος τοῦ ζωγράφου ἀπὸ τὴν ὡμορφιὰ καὶ τὴν δροσερότητα καὶ τὸ ὄφωμα τοῦ Μαίου, φαντάζουν ἐκεὶ φωτεινότατα τὰ «Ρόδα». Εἶναι τὸ έργον τοῦ κ. Ιακωβίδου, τὸ δποῖον ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῆς μικρᾶς αἰθουσῆς σὲ προσκαλεῖ μὲ τὴν γοητείαν ποὺ ἔχουν τὰ ἀνθη ἐπὶ τῆς ψυχῆς μας. "Ἐνα δοχεῖον ἀπλούστατο, γεμάτον ἀπὸ τριαντάφυλλα δλῶν τῶν χρωμάτων καὶ δλῶν τῶν ἀποχρώσεων, καὶ ἔνα ρόδον χάμιο πεσμένον, ἀποτελοῦν τὴν εἰκόνα. Δροσερά, διαφανῆ, ὠνειρευμένα τριαντάφυλλα, εὐθυμα ἑορτάζουν τοὺς γάμους των καὶ σκορπίζουν παντοῦ δλόγυρα, μὲ μίαν ἀτμοσφαίραν ἀπὸ πέταλα χλιό-

χωρια, τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἔρωτα. Πλησιάζομεν καὶ διακρίνομεν μόλις, εἰς τὸ βάθος τῆς εἰκόνος, τὸ πλαίσιον καθρέπτον τοποθετημένον δπισθεν τῶν ρόδων. Καὶ ἀπὸ τὸν φανταστικὸν κόσμον ποὺ ἐπλάσαμεν καὶ ἔζησαμεν δλίγας στιγμάς, μεταβαίνομεν εἰς τὴν πραγματικότητα — τὴν σκληρὰν πραγματικότητα — ητος μᾶς ἔξηγει τὸν κόσμον ἐκεῖνον τὸν δνειρώδη, διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τοῦ καθρέπτου. Ἐν τούτοις δὲν παύομεν νὰ ἡμεινα κατάπληκτοι οὐδὲ τὸ καλλιτεχνικόν τοῦ ζωγράφου. Δὲν παύομεν νὰ ἡμεινα κατάπληκτοι οὐδὲ τὸν φωτισμόν της δλην; Ἀπειρος σοφία ὠδηγήσει τὸν ποιητὴν ζωγράφον εἰς τὴν ἐνδήλωσιν τῆς ιδέας του 'Ἀπλῆ, ἀπλούστατη ἡ σύνθεσις, περιλαμβάνοντα μὲ δλίγας γραμμὰς ἔνα αἰώνιον σύμβολον τῆς ζωῆς, μέσα εἰς μίαν σελίδα τοῦ καθημερινοῦ βίου. Εἶναι ὁ αἰώνιος χωρισμὸς ἔδω κατὰ καὶ ἡ αἰώνια ἐνωτικής ζωῆς εἰς τὸν ωραῖον ψυχικὸν κόσμον.

* *

Περὶ τῆς προσωπογραφίας τοῦ κ. Θῶν ἔγραψαμεν ἡδη, ἔξαιροντες τὴν τέχνην τοῦ κ. Ιακωβίδου, γνωρίζοντος ν' ἀποδώσῃ μέχρι τῶν ἔλαχιστων λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς μὲ δύναμιν καὶ ἀποβίειν. Ο κ. Ιακωβίδης ἔκθετει ἐπίστης τὴν προσωπογραφίαν τοῦ νεοῦ του, μὲ τὰς ποικιλωτάτας φωτοσκιάσεις τῆς ἐν ὑπαίθρῳ ζωγραφικῆς. Τὰ χρώματα του, παράδοξα ίσως εἰς ἀγύμναστον μάτι, ἐνέχουν δλον τὸν πλούτον τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀποτελοῦν ἐν δλον πολὺν ἀρμονικόν.

* *

Ἐδῶ σταματῶμεν ἐνώπιον τοῦ γηραιοῦ διδασκάλου κ. Λύτρα τοῦ συνδυαζοντος εἰς τὸ έργον τοῦ τὴν πεζὴν πραγματικότητα μὲ τὴν δημίστην ποίησιν. Ἡ ἔλληνικὴ ψυχή, ἐν δλῃ ἀγνότητί της ἐνέπνευσε πάντοτε τὸν "Ἐλληνα ζωγράφον. Καὶ μᾶς δίδει σήμερον μίαν τῶν ποιητικωτέρων, τῶν χαρακτηριστικωτέρων στιγμῶν τοῦ ἔλληνικού βίου μὲ «Τὸ αὐγὸ τοῦ Πάσχα». Ἀπλότης συλλήψεως, ἀπλότης χρωμάτων, ἀφέλεια ἐκτελέσεως, εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς εἰκόνος του. 'Ἄλλ' ἀν κάτι λείπῃ ἀπὸ τὸ έργον αὐτό, κάτι μεταξὺ τέχνης καὶ αἰσθησεως, ως μέσα εἰς δράμα ποὺ εὐρίσκομεν εἰς τὴν παραπλεύρως τοποθετημένην σπουδήν του «Τὸ λιβάνισμα», ὡραῖον, εὐγενές, βαθύ, ἀπόκοσμον, δνειρώδες. Ἀπόκοσμον καὶ δμως τόσον σιμά μὲ τὴν ζωήν, μὲ τὸν θάνατον μᾶλλον — εἶναι καὶ δάνατος τῆς ζωῆς μία ἔκφρασης — τὴν ὥραν ποὺ γονατιστῇ ἐμπρός εἰς τὴν πρασιφελῆ τάφον, ποὺ τὸν ξεχωρίζει ἐπάνω εἰς τὴν χλοασμένην γῆν ἔνας σταυρὸς μόνον, προσφέρει

μικρὰ κόρη τὸ λιβάνισμα εἰς τὸν νεκρόν. "Ολα γύρω, ἥρεμον, ἀπαλὸν καὶ ἀνεπίδεικτον περιβάλλον, ἀρμονίζονται ἔξοχως μὲ τὴν σεμνὴν καὶ πλήρη μυστηρίου πρᾶξιν τῆς κόρης, ποὺ τὴν συνοδεύει μία ἀφρώδης τῆς φύσεως προσευχή, δταν μὲ στοργὴν κρατή τὸ θυμιατό. Ἡ στάσις αὐτὴ ἀκριβῶς, μὲ τὰ δύο χέρια προτεταμένα, δὲν εἶναι μία ὡραία παράστασις τῆς ζωήστης ἀγάπης πρὸς τὸν ἀπόντα, ἡ διοία κατέχει τὴν ψυχήν της δλην; Ἀπειρος σοφία ὠδηγήσει τὸν ποιητὴν ζωγράφον εἰς τὴν ἐνδήλωσιν τῆς ιδέας του 'Ἀπλῆ, ἀπλούστατη ἡ σύνθεσις, περιλαμβάνοντα μὲ δλίγας γραμμὰς ἔνα αἰώνιον σύμβολον τῆς ζωῆς, μέσα εἰς μίαν σελίδα τοῦ καθημερινοῦ βίου. Εἶναι ὁ αἰώνιος χωρισμὸς ἔδω κατὰ καὶ ἡ αἰώνια ἐνωτικής ζωῆς εἰς τὸν ωραῖον ψυχικὸν κόσμον.

Μία ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία εἰς τὸν καλλιτεχνικόν μας κόσμον εἶναι ὁ κ. Ἀλέξανδρος Δημητρίου, περὶ τοῦ δποῖον προσεχῶς θὰ γράψωμεν εἰδικὴν μελέτην. Ρεαλιστής μᾶλλον, γνωρίζει ν' ἀποδίδῃ τὴν φύσιν ἐν τῇ γυμνότητί της μὲ τὰς καλλονὰς καὶ τὰς ἀτελείας της τὰς δοτίας δμως θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ ἡ ἀλήθευτικής. Τὰ χρώματα του, παράδοξα ίσως εἰς ἀγύμναστον μάτι, δὲν είχουν δλον τὸν πλούτον τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀπορρέουνται ἀπὸ μίαν μελέτην σοβαρὰν τῆς ζωῆς τῆς πραγματικῆς, τῆς εὐδισκούσης ἐν αὐτῷ ἀφωτιωμένον καὶ θερμὸν λάτριν. Κάτι ἄλλο ἐνίστε τὸν διασκέψιν, ὡσὰν νὰ ἐκφέυγῃ νομίζει τὸν πραγματικὸν, της εὐδισκούσης ἐν αὐτῷ ἀφωτιωμένον καὶ θερμὸν λάτριν. Κάτι ἄλλο ἐνίστε τὸν διασκέψιν, ὡσὰν νὰ ἐκφέυγῃ νομίζει τὸν πραγματικὸν, διὰ τοῦ σχεδίου, διὰ τοῦ περιβάλλοντος, διὰ τοῦ χρώματος, εἰς τὸ δποῖον δφεύλομεν νὰ εἴπωμεν δτι ἀναδεικνύεται πολλάκις ἀριστοτέχνης.

Τὰ ἐπιτιθέμενα εἰς τὸν Παρνασσόν έργα του εἶναι τρεῖς ὑδατογραφίαι «Σιδη λιμάνι», «Κολοκυθόδη» καὶ «Ἀραπάκι». Εἰς τὸ «Λιμάνι» ιδίως, βλέπομεν κάτι ποὺ προσπίπτει ἀμέσως εἰς τὸ μάτι, τὰ καθαρὰ καὶ διαυγὴ χρώματά του. Τὸ «Ἀραπάκι» μία ἀφελεστάτη σκηνὴ ἀρραβικὴ μὲ τὰς διαφρόδοντες διαβαθμίσεις του καὶ τὴν ἔξοχον προοπτικήν του ἀποτελεῖ δραίαν έργον. Εἰς τὸν κ. Δημητρίου ἀναγνωρίζομεν ἀκριβεῖαν σχεδίου καὶ εὐγένειαν χρώματος. Δὲν δειλιχτὸς δ καλλιτέχνης νὰ ἀδελφώνηγε χρώματα ζωηρὰ καὶ πλήρη τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο δωρίσθιον, εἰς τὸν θάνατον μᾶλλον — εἶναι καὶ δάνατος τῆς ζωῆς μία ἔκφρασης — τὴν ὥραν ποὺ γονατιστῇ ἐμπρός εἰς τὴν πρασιφελῆ τάφον, ποὺ τὸν ξεχωρίζει ἐπάνω εἰς τὴν χλοασμένην γῆν ἔνας σταυρὸς μόνον, προσφέρει

* *

Η «Αρμονία» τοῦ κ. Θωμοπούλου, τὴν δποιαν ἔδημοσιεύσαμεν πέρυσι, δτε ἔξετέθη ὡς πρότλασμα εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν «Παναθηναίων» δεικνύει τὴν τέχνην τοῦ κ. Θωμοπούλου ἐπὶ τοῦ μαρμάρου. Μὴ λαμβάνοντες ὑπὸ δψιν μερικὰς ἐλλείψεις — ζήτημα μελέτης μόνον — εὑρίσκομεν εἰς τὸ ἔργον αὐτὸν πολλὴν πλαστικότητα μὲ τὰς ἑλαφροτάτας καμπυλότητας τῆς σαριδός, καὶ τοὺς κυματισμούς τῆς. Η σμιλὴ τοῦ κ. Θωμοπούλου ἐπέρασεν ἑλαφρὰ ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον καὶ τοῦ ἔχαρισε τὴν πνοήν τῆς ζωῆς.

* *

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ζωγραφικήν. Ο κ. Φωκᾶς, ὁ πιστὸς ἑραστής τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως, ἔχει καὶ ἐφέτος ἔνα δυνατὸν ἔργον τὸν «Νερόμυλον». Τὸ θέμα φαίνεται πεζόν. Καὶ φαίνεται καὶ πεζὴ καὶ ἡ εἰκὼν κατὰ πρῶτον εἰς τὸν παρατηρητήν. Ἐκεῖνα τὰ χονδρόξυλα τοῦ μύλου εἰς τὸ πρόσθιον μέρος μὲ κατὶ πέτρες, συσσωρευμένες σιμά, μὲ κατὶ χρώματα ὥσαν παράδοξα, ἐναλλάσσουντα, διαθέτοντα ἐπιφυλακτικῶς. Καὶ προσωρεῖ τὸ μάτι πρὸς τὸ βάθος δπον αἰσθάνεσαι ὅλην τὴν δρόσον τοῦ νεροῦ καὶ ὑγρὰ ἀπὸ τὴν ζωὴν τὰ καλάμια εἰς τὰς δύο δυνάμεις, μὲ ὀραιοτάτας ἀποχρώσεις πρασίνου καὶ κναϊζον δλοὲν πρὸς τὸ τέλος τὸ τοπίον, ἀπαλά, ἀπαλὰ οισινόμενον μαζῆ μὲ τὴν εἰκόνα τὴν δποιαν ἀρχίζεις παρασυρόμενος νὰ πλάττῃς μέσα σου. Καὶ ἐπιτρέφεις σιγὰ σιγὰ δπίσω κατὰ μῆκος τοῦ νεροῦ, τὸ δποιὸν ἀφρισμένον κοντὰ εἰς τὸν μύλον χύνεται, καὶ φθάνεις ἐκ νέου εἰς τὰ χονδρόξυλα καὶ τὰ πέτρας τὰς ἐναλλασσούσας, καὶ τῷρα πλέον δὲν εἶναι χρώματα παράδοξα ἀλλ' ἀποτελοῦν μίαν ὀραίαν ἀφετηρίαν, καὶ μίαν ὀραίαν δπιαπάτην.

Αἱ σπουδαὶ τοῦ κ. Φωκᾶς τρεῖς μικραὶ σπουδαῖτοπίων, ἡμιποροῦν νὰ διεκδικήσουν κάπιαν θέσιν ὡς ἔργα τελειωμένα.

* *

Καὶ μία ἀκόμη καλλιτέχνης, ἡ Δἰς Λασκαρίδην, ἀγαπῶσα ἐπίσης τὸ θαυμωτικὸν φῶς τοῦ οὐρανοῦ μας, πλημμυρίζει μὲ αὐτὸν τὰ ἔργα τῆς, καὶ μᾶς δίδει μίαν αἰσθησιν ἡ δποιὰ ἔχει συγγένειαν κάποτε μὲ κατὶ φανταστικόν. Ἀλλ' ἡ τέχνη δὲν εἶναι πάντοτε πραγματική. Ἰσως καὶ τὸ πάντοτε καταντῷ περιττόν. Καὶ ἵσως μάλιστα δι' αὐτὸν μᾶς ἐλκύει τόσον πολὺ ἡ «Πρωινὴ αὔρα» διότι μετέχει τοῦ δνειφρόδους δ χρωματισμός τῆς. Ἀλλως τε ἔχει καὶ ἄλλα

ἔργα ἡ Δἰς Λασκαρίδην διὰ τοὺς περισσότερον οραλιστάς. Τίς οίδε μάλιστα ἀνὴ ἡ ἀπονοσία ἐνδὲς ἢ δύο ἔξ αντῶν δὲν μὰ ἔδιδε περισσότερον χρῆμα εἰς τὰ ἄλλα. Εἰς τὸ «ἀπὸ τὴν Ἐργασίαν» ἔξαφνα διαχρίνομεν κατὶ ὅχι τόσον χαρακτηρισμένον εἰς τὴν χωρικήν της. Καὶ τὸ ἀναφέρομεν διὰ νὰ ἴηναι εἰλικρινῆ τὰ συγχαρητήρια μας διὰ τὴν τέχνην τῆς Δἰος Λασκαρίδην τὴν Ἑλληνικήν, τὴν ἐμπνεομένην ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως, εἰς τὴν δποιὰν ἀνευρίσκει τὰς χροδάς ποῦ θίγουν τοῦ καλλιτέχνου τὴν ψυχήν.

* *

Ἐδῶ εὑρισκόμεθα πρὸς καλλιτέχνουν Ἑλληνος μὲν ἀλλ' ἀνήκοντος εἰς σογὸν καμαρῶς ξένην. Εἶναι δ. κ. Παρδένης. Ο κ. Παρδένης ξῆ ἐν Βιέννη. Καὶ ἡ Βιέννη βαδίζει μεταξὺ τῶν πρώτων εἰς τὴν ἐπανάστασιν ἐν τῇ τέχνῃ. Δὲν τὸν καταδικάζομεν, οὐτε ἐνθουσιάζομεν μὲ τὴν τεχνοτροπίαν του. Ἀλλ' ἥκουσαμεν ἔνα φύλον μας νὰ λέγῃ: τί ὀραιῶν φαντασικὸν διήγημα θὰ ἔγραφα ἐπάνω εἰς αὐτὲς τῆς εἰκόνες! Καὶ εἶναι ἀρκετὸν αὐτὸν διὰ τὸν Ἑλληνα ζωγράφον. Ἄν ἡ ψυχὴ τοῦ διηγματογράφου εὑρῆκε μέσα εἰς τὰ ἔργα του ἐκεῖνο τὸ δποιὸν διαφορᾶς ζητεῖ ὀραιῶν καὶ ὑψηλῶν, διατί οἱ ἄλλοι νὰ μὴν ἡμιπορέσουν νὰ αἰσθανθοῦν τὴν ίδιαν συγκίνησιν;

* *

Ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς ἀναγγώστας τῶν «Παναθηναίων» ζωγράφος Δἰς Θάλεια Φλωρᾶ διακρίνεται καὶ ἐφέτος μὲ διάφορα ἔργα καὶ σπουδαῖς τῆς. Εἰς τὴν «Ἐργασίαν» ἀναγνωρίζομεν τὴν εὐγενῆ καὶ λεπτὴν αἰσθησιν τοῦ κόσμου τὸν δποιὸν ζωγραφίζει, τὰ ἀπλὰ καὶ ἀφελῆ, — ἀν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις — χρώματα, τὰ χυμένα ἐπάνω ἐξ τὰ ἔργα της. Εὐγένεια περιβάλλοντος, εὐγένεια ἥθους, εὐγένεια ἐκτελέσφως τὴν χαρακτηρίζουν. Ἡ ἔργασία ἀπορροφῶσα τὴν πρόσοχὴν τῆς κόρης ἀλλὰ καὶ θάλπουσα μίαν ὀραίαν σκέψιν ποῦ στολίζει τὴν νεότητα, καὶ ἐν ἀδιόρατον νέφος καὶ μίαν ἀδιόρατον προσδοκίαν. Καὶ ταῦτα εἰς τὴν σκέψις αὐτῆς καὶ ἡ προσδοκία, μὲ τὸν δπισθεν τῆς κόρης γαλανὸν δρίζοντα τῆς μικρᾶς εἰκόνος, δ δποιὸς ξανούγει διαμέσου τοῦ ἔξωστου ὡς φωτεινὸν δραμα. Εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Δἰος Φλωρᾶ βλέπομεν τὴν Ἑλληνίδα καλλιτέχνιδα βαδίζουσαν ἡμιπόδις γοργὰ εἰς τὴν τέχνης τὰ ὄντειρα παλάτια, τῶν δποιῶν κρατεῖ σταθερὰ τὰ χρυσᾶ κλειδιά.

Παρὰ τῷ κ. Όθωναίω φαίνεται μία διαρκῆς πρόδοδος τελουμένη. Αἱ θαλασσογραφίαι του εἶναι μία ὀραιά τάνις πρός τι ἀνώτερον, ίδιως δ. «Μπάτης» του, δστις μὲ διαφόρους τόνους τείνει ν' ἀποδώσῃ τὸ δνειρόν του ἐν τῇ τέχνῃ τὸ δποιὸν ἔχει πλέξει μέσα εἰς τοῦ νεροῦ τὰς πολυτρόπους παραλλαγάς. Ὁλιγότερον καὶ λόγον εἶναι τὸ «Ἀλμεγμά» τὸ δποιὸν ἐν τούτοις ἔχει ἔνα τεχνικώτατον μέρος, ἐκεῖ εἰς τὸ βάθος τῆς στάνης, μὲ πολὺ καλὰ διαβαθμίσεις τοῦ φωτός, δυνάμενον ν' ἀποτελέσῃ αὐτὸν μόνον μίαν μικρὰν χαριτωμένην εἰκόνα.

* *

Καὶ μία νέα φυσιογνωμία εἰς τὸν καλλιτεχνικόν μας κόσμον δ. κ. Ἀνδροῦτσος, μὲ πληθὺν ὑδατογραφιῶν — 48 ὑδατογραφίαι — τὸ πλεῖστον τοπία αἰγυπτιακά. Ἐχει ἀρκετά καὶ λόγον μίαν μικρὰν χαριτωμένην εἰκόνα.

* *

Καὶ μία νέα φυσιογνωμία εἰς τὸν καλλιτεχνικόν μας κόσμον δ. κ. Ἀνδροῦτσος, μὲ πληθὺν ὑδατογραφιῶν — 48 ὑδατογραφίαι — τὸ πλεῖστον τοπία αἰγυπτιακά. Ἐχει ἀρκετά καὶ λόγον μίαν μικρὰν χαριτωμένην εἰκόνα.

* *

Εἶναι ἀνάγκη νὰ καθορίσωμεν τὸ σύνασθημα τὸ δποιὸν γεννάται ἐφέτος ἀπὸ τὴν διηγματογράφου εὑρῆκε μέσα εἰς τὰ ἔργα του καὶ λόγοιστον τὸ είδος αὐτό. Καὶ διακρίνεται εὐρισκόμενος εἰς τὴν ίσως ἐπιβλητικήν ή πέρυσιν ἄλλα μὲ ἐν βῆμα πρὸς τὰ ἡμιπόδια ἐνέλπιδα Ἐκθεσιν τοῦ Παρνασσοῦ;

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΛΑΙΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΜΕΤΑ τὴν κατάρτισιν τῶν μικτῶν καὶ ἐπιμέτρων συνδυασμῶν καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων, ἥρετο τὸ δεύτερον στέδιον τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος. Ἐκαστος τῶν ὑποψηφίων περιουσιλέγει τοὺς διπάδους του καὶ αἱ διάφοροι διμάδες συμφυρόμεναι ἐν τῷ αὐτῷ λέβητι, σχηματίζουσι τὴν ἀριθμητικὴν εἰς ψήφους δύναμιν, ητις ἔκτεινεται ἐπὶ πάντας τοὺς συμμαχοῦντας ὑποψηφίους.

Ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ κοινωνικῇ δργανώσει τῆς ἀρχαίας Ρώμης, ἔκαστος τῶν πατρικίων συνεκέντρου περὶ ἔκτεινας διμάδους τὰς ἀστικῶν οἰκογενειῶν ἐκ τῆς τάξεως τῶν πληθείων, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν λεγομένην πελατείαν. Αὗτὸς ἦτο ὁ ἔργηντης τῶν νόμων καὶ ὁ προστάτης τῶν πελατῶν καθ' ἄπαντα τὰ σημεῖα τοῦ δημοσίου καὶ ἴδιωτικού δικαίου. Οὗτῳ τὸ πολυπληθὲς τῆς πελατείας ἔδιδε τὸ μέτρον τῆς ἐπιβολῆς τοῦ πατρικίου εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ ἔνσχε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐν τῷ συνδυασμῷ τῶν διαφόρων παραγόντων, οὕτινες φέρουσι κατὰ τὰς πολιτικὰς κοινότητας τὴν ἐπιχράτησιν τούτου ή ἔκεινου τοῦ προσώπου.

Ἀνάλογόν τι, mutatis mutandis, συνέβαινε, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ συμβινεῖ καὶ σῆμερον, παρ' ἡμῖν. Ἡ ἰσχὺν παλαιῶν πολιτικῶν οἰκογενειῶν, προερχομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἴστορικῶν λόγων, στηρίζομένη δὲ ἐπὶ ἀριθμοῦ προστατευομένων, μεταδίδεται ἀπὸ πατρὸς εἰς γένον καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Οἱ ἀνήρων εἰς μίαν ἐπαρχιακὴν πολιτικὴν μερίδα εἶναι συνήθως ὁ προστατευόμενος τῆς πολιτευομένης οἰκογενείας καὶ εἰς ἀντάλλαγμα τῆς διαρκοῦς ταύτης προστασίας, ἔκτεινομένης ἐπίσης καθ' ἄπαντα τὰ σημεῖα τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου, παρέχει τὴν ψήφον αὐτοῦ, ἢν δὲ προστάτης διαθέτει κατὰ τὸ δοκοῦν. Κατὰ τὸν σῆμερον δὲ ἰσχύοντα πολιτικὸν δργανισμὸν ἡ πολιτικὴ δύναμις οὐδὲν δῆλο εἶναι ἡ μετονομασίας ὁρισμένου ἀριθμοῦ ψήφων.

Οὗτως κατ' οὓσιαν ὑφίσταται παρ' ἡμῖν εἶδος τι πολιτικῆς ἀριστοκρατίας ἡ μᾶλλον διληγαρχίας, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐμφανοῦς

οὐδαμῶς οἰλονίζονται ἐκ τῶν καθ' ἔκάστην ἐν τῷ τύπῳ ἀπαγγελλομένων σφοδρῶν φιλιππικῶν.

Ἐν τούτοις ἀπόπειρά τις προγράμματος γίνεται κατὰ τὴν παροῦσαν ἐκλογήν. Σύμπασα σχεδὸν ἡ ἀντιπολίτευσις, προεξαρχούσης Ἰδίως τῆς ἰσχυροτέρας μερίδος, καταγγέλλει τὴν συστασιν καὶ ὑπαρξιν τῆς ἡδη κυβερνήσεως, ὡς ἀντισυνταγματικήν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι προηλθεν ἐκ τῆς μειοψηφίας τῆς βουλῆς, καίτοι ὑποστηριχθεῖσα διὰ τῆς ψήφου τῆς πλειονότητος. Διαβλέπουσα δ' ἐν τούτῳ κίνδυνον καταστρηγήσεως τῶν θεσμῶν, καλεῖ τὸν λαὸν δπως δώσῃ δι' οἰνοὶ δημοψηφίσματος τὴν αὐθεντικὴν ἐμμηνείαν εἰς τὸ γράμμα τοῦ Συντακτικοῦ νόμου.

Ἄληθῶς τὸ ἐρώτημα δὲν τίθεται ἀρχετά σαφῶς. Ἀποκρούνονται ἀριστεραὶ καὶ αὐταὶ αἱ συμμαχίαι τῶν κομμάτων πρὸς καταρτισμὸν μικτῶν κυβερνήσεων; Ἀποκρούνεται καὶ αὐτὴ ἡ συντηρητικής κυβερνήσεως πλειοψηφούσης διὰ τῆς συμπράξεως μικρῶν διμάδων μειοψηφίας; Ἡ πάντα μὲν ταῦτα θεωροῦνται σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος, καταδικάζεται δὲ μόνον ἡ κυβέρνησις, ἡ ἔξερχομένη ἐκ τῆς σχετικῶς μειοψηφούσης μερίδος καὶ ὑποστηριζομένη διὰ τῶν ψήφων τῆς σχετικῶς πλειοψηφούσης; Ἄν οὕτω τίθεται τὸ ἐρώτημα, νομίζομεν ὅτι καταντῷ λίαν μικρολόγον καὶ ἀνεπαρκὲς δπως διχάσῃ τὰς ἴδεας τοῦ ἔθνους. Ἐν τοιάντη περιπτώσει κατὰ πᾶσαν μεταβολὴν τῶν ἀριθμητικῶν δυνάμεων, ἡν διποδηλοὶ ἡ συνήθης παρ' ἡμῖν φράσις «ἐπαρχιακά συμφέροντα». Ἐπιτυγχάνεται δὲ διὰ τῆς συντάξεως τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἀτινα εἰσὶ τρόπον τινὰ οἱ κοινοὶ θεματοφύλακες τῶν ἐπαρχιακῶν συμφερόντων ἐκάστου. Αἱ διαφωνίαι καὶ τὰ προγράμματα εἰσὶν ἀπλὰ προσχήματα ἐπιβαλλόμενα ἐκ τῆς συνηθείας καὶ ἐκ τῆς μιμήσεως τῶν ἀλλαχοῦ ἰσχύοντων συνταγματικῶν ἐθίμων.

Οὗτως ἔχεται τὸ φαινόμενον τῆς ἐν τῇ ἐκλογικῇ δράσει συνεργασίας προσώπων, ἀτινα τὴν ἐπαύριον τῆς ἐκλογῆς θὰ συνάψωσι πρὸς ἄλληλα δεινὸν ἀγῶνα ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, καὶ ἡ αἴρεται μεταπήδησις διοικήσεων συντεγμένων διμάδων λαοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἔτερον πολιτικὸν χρωματισμὸν ἀνευ ἄλλης αἰτίας ἡ τῆς μεταστάσεως τοῦ προστάτου ἀπὸ τῆς μιᾶς θέσεως εἰς τὴν ἄλλην ἐν τῇ συντάξει τῶν κοινοβουλευτικῶν κομμάτων. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ μικτοὶ συνδυασμοὶ ἔχουσι πολὺ βαθύτερας τὰς ρέξεις, παρ' ὅσον συνήθως νομίζεται, καὶ διαβλεπόντων ἐν τῇ πολιτικῇ δράσει τοῦ τελευταίου ἔτους καταστρατήγησιν τῶν θεσμῶν.

Ἡ διαφωνία, καίτοι μὴ ἐπαρκῶς ἔξαγγελλομένη, ἔγκειται πράγματι ἀλλαχοῦ. Ἐκεῖνο, δπερ κυρίως ἀποκρούνεται, εἶναι ἡ πρωτοβουλία τοῦ βασιλικοῦ παράγοντος ἐν τῷ καταρτισμῷ τῶν κυβερνήσεων καὶ ἡ ὑποτιθεμένη ἐπιχράτησις τῶν σκέψεων καὶ ἴδεων τοῦ ἀνευθύνοντος ἀρχοντος ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἀνευθύνοντος ἔπειρην τῆς κυβερνητικῆς ἔξουσίας. Ζητεῖται ἀρα ὁ περιορισμὸς τῆς ὑπευθύνου ἀρχῆς εἰς ἐντελῶς τυπικὴν δρᾶσιν καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ ἀριστού κοινοβουλευτισμοῦ; Ἄν οὕτως ἔχῃ, νομίζομεν ὅτι ἔδει νὰ διατυπωθῇ σαφῶς καὶ παρορθίσῃ τὸ πρὸς τὸν λαὸν ἐφωτημάτημα, δπως ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ λάβῃ πράγματι τὴν σημασίαν τοῦ δημοψηφίσματος. Ἀλλὰ σήμερον καλεῖται ν ἀποφανθῆ ὁ λαὸς ὑπὲρ τῶν θεσμῶν, χωρὶς νὰ γινωσκῃ ἐπαρκῶς ποιὸν εἰναι τὸ σημεῖον, ἐφ' οὗ μέλλει νὰ δώσῃ τὴν ἐφιμνείαν. Συνεπῶς ἡ προσδοκωμένη ἀπάντησις ἔσται ἐντελῶς ἐστερημένη σημασίας. Τούναντίον μία τῶν μερίδων τῆς κατὰ τὸ φαινόμενον συμμαχούσης ἀντιπολιτεύσεως, ἔξερχομενος διὰ στόματος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς ἐντελῶς ἀντιθέτον ἴδεαν, ζητοῦσα ἀκριβῶς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἀνευθύνοντος ἀρχοντος πρὸς διαρκῆ ἔξελεγκτιν καὶ ἐποπτείαν τῶν κυβερνητικῶν πρᾶξεων καὶ ἐν τῷ συστήματι τούτῳ καὶ μόνῳ διοικεῖται τὴν πολιτικὴν βελτίωσιν.

Εἶναι ἀντικείμενον μακρᾶς μελέτης ἡ ἔξετασις τῆς μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῶν τυχῶν τοῦ ἔθνους ἐπιτιδόσεως τοῦ ἀριστού κοινοβουλευτισμοῦ, καὶ ὡς ἐνησκείτο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Συντάγματος, καὶ ὡς ἐνησκήθη κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. Φρονοῦμεν δικαῖος ὅτι κατ' ἀρχήν τὸ ἔθνος δὲν ἔχει ἀφορμήν νὰ είναι εδραριστημένον ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων. Καὶ ἀν ἐλαμβάνετο ἐμφανῶς ὡς πολιτικὸν πρόγραμμα ἡ σημαία αὐτῆς, ἀμφιβάλλομεν ἀν ὁ λαὸς ἔθελε τὴν ἀκολουθήσην.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνάμενομεν ἀπλῶς νὰ ιδωμεν ποιὸν ἔσται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συρράξεως τῶν ἐπαρχιακῶν παραγόντων, τῶν ἀποτελούντων τὴν πολιτικὴν διληγαρχίαν, ητις θὰ διανεμηθῇ καὶ πάλιν τὰς κοινοβουλευτικὰς ἔδρας.

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΛΑΙ αἱ Ἑλληνικαὶ ἐκλογαὶ εἶχον τοὺς ἀγνώστους ποιητάς των. Ὁ ποιητὴς Λαὸς πηγαίνων πρὸς τὴν κάλπην χρειάζεται κατὶ περισσότερον τῆς κλαπαδόρας καὶ τῆς ζητωκραυγῆς, αἰσθάνεται τὴν ἀνέργητην τοῦ στίχου. Καὶ μέσα εἰς τὴν μέθην τῶν διαδηλώσεων γεννῶνται καὶ σβύνουν, ἀφότου δέρνεται ἡ Ἐλλὰς μὲ τὰς ἐκλογάς, οἱ ἐκλογικοὶ στίχοι, ἔφημεροι, τέκνα τῆς μέθης, πνιγόμενοι ὑπὸ τὰς διπλὰς τῶν ἵππων ποῦ ἐφορμοῦν κατὰ τῆς διαδηλώσεως, ἐπανερχόμενοι ἔπειτα, ἡ λησμονούμενοι διὰ πανιός, μαζὶ μὲ ἐκείνους τοὺς δροίους ἔξυμνησαν. Ἐχονταί δὲ τὴν λιτότητα τῆς λακῆς ἀντιλήψεως. Αὐτοὶ ἐδῶ εἰνε γεράτοι χραιδήτηται, ἐκεῖνοι θούροι δόδηγοντες τὰ πλήθη εἰς σπαραγμόν, οἱ ἄλλοι εἰρωνεία μὲ ἀλημήν βελόνης. Δὲν ἐπεχείρισε κανεὶς ἀκόμη ἔργον συλλέκτου διὰ τὴν ἴστορίαν τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκλογικῆς ποίησεως. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πολιτικῶν στίχων τοῦ Σούτου καὶ τοῦ Ὁρφανίδου μέχρι σήμερον, εἰς τὸ διάμεσον τῶν ἐτῶν αὐτῶν, δπον ἡ Πολιτικὴ ἔγεινεν ἔνας δόρος περιλαμβάνων μαζὶ τὴν ἔξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Ἐλλάδος καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ δημάρχου Παρακαμπτίων, δπον ἐβόησαν τὰ πλήθη ἀναταρασσόμενα ἀπὸ τὸ μεθὺ τῶν ψήφων, δπον αἱ ἐκλογαὶ ἥσαν πόλεμος μὲ στρατιωτικὴν τέχνην καὶ μὲ διπλωματίαν, εἰς δὲν αὐτὸ τὸ διάστημα ἀναφαίνονται πάντοτε τὰ δύο εἶδη, ἡ τὸ ἔνα εἶδος, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκλογικῆς ποίησεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔγεινε καὶ ἔνας πόλεμος πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἔγειναν τόσοι στίχοι καὶ εἰς αὐτόν, λαϊκοὶ στίχοι, ἀναπτηδόσαντες ἀπὸ τοὺς χοροὺς τῶν ἐπιστράτων ἐπάνω εἰς τὴν Θεσσαλίαν, κλείοντες τὴν μέθην τῆς ἐλπίδος καὶ τὴν λύσσαν τοῦ ἀλγούς. Θά ἡτο περίεργον πρᾶγμα μία συλλογή. Διότι καὶ ἡ πολεμικὴ αὐτὴ ποίησις εἰχε στοιχεῖα πολιτικῆς ἀντιλήψεως τοῦ λαοῦ. Ἄλλα δὲν ὑπῆρχε συλλέκτης οὔτε εἰς τὴν πρώτην οὔτε εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν. Καὶ τὸ μόνον λαϊκὸν ποίημα ποῦ ἔμεινεν ἀπὸ τὸν πόλεμον ἡτο ἐκεῖνο τοῦ Νικολοῦ, ἐνὸς τρελλοῦ δ ὅποιος παρέδωκεν εἰς τὴν αἰωνιότητα

τοὺς τέσσαρας ἐκείνους στίχους του διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ ναυτικοῦ.

'Ἐπῆγα καὶ εἰς τὴν Στυλίδα
καὶ ἀραγμένα ἐκεῖ είδα
τὰ τρία μας τὰ θωρηκτά,
περιπτὰ πᾶν καὶ αὐτά!

"Οπον διὰ τὴν ποίησιν τῶν ἐκλογῶν, ἡμεῖς οἱ νεώτεροι τοῦλαχιστον τὴν ἡκούσαμεν ἀρκετὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Μίαν φοράν ὑπῆρχον ποιηταὶ ποῦ ἔφαλλον τὸ κόμμα δρῶς καὶ μίαν Μαρίαν. Ἐνθυμοῦμα πρὸ δώδεκα ἐτῶν τὸν Κόκκον τὸν μακαριῶν, ἔνα ποιητὴν ποῦ εἰχε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δέσιν εἰς τὴν φιλολογίαν, νὰ βροντοφωνῇ ἔνα μακρότατον ποίημα ὑπὲρ τοῦ Τρικούπη ἀπὸ πανύψηλον μπαλκόνι τῆς πλατείας Συντάγματος πρὸς τὴν χυνομένην κάτω θάλασσαν τῆς τρικουπικῆς διαδηλώσεως. Πῶς ἥσαν τόσον διαφορετικά τὰ πράγματα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην; Ἰσως διότι οἱ ποιηταὶ ἔγραφον στίχους δι' δλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, Ἰσως διότι οἱ πολιτικοὶ ἥσαν ἀπειρωταὶ σμένοι ἀπὸ τὴν λαϊκὴν λατρείαν καὶ ἐφαίνοντο τιτάνες. Τὸ βέβαιον εἰνε δι' τ'ώρα κατ' οὐδένα λόγον δὲν θὰ εὑρεθῇ ποιητὴς δεχόμενος νὰ ἔξυμνῃση τὸν ἀρχηγὸν τῆς πλειονοψηφίας ἡ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀφίνεται δὲ τὸ ἔργον αὐτὸ μόνον εἰς τὸν λαόν, δ ὅποιος τὸ ἐκτελεῖ δχι καὶ μὲ πολλὴν προθυμίαν. Ἐνα καὶ τὸ ίδιον δίστιχον χοησιμενει πολλάκις εἰς δύο ἐκλογάς. Μερικὰ παλαιὰ ἐπανέρχονται καὶ κάμνονταν πάλιν τὸν γῆρον των, ἐντελῶς ἔπειλυμένα. Ἄλλα γενικῶς τὸ κόμμα ἔχασε τὴν ποίησίν του, δὲν ἔξημνεῖται πλέον. Ἡ ἐκλογικὴ ποίησις εἰνε τοπική. ἔξυμνονται ἡ κοροϊδεύονται μόνον τὰ ἀτομα εἰς τὰς ἐπαρχίας, μόνον μερικοὶ ὑποψήφιοι συνδυασμῶν.

Τὴν ἐπαθεσ καὶ πάλι
καὶ Γιώργη σεβταλῆ,
ἀπόξω θὰ χαζεύης
τὴν δημορφη Βουλῆ.

Αὐτοὶ εἰνε ἐφετεινοὶ στίχοι εἰς κάποιαν ἐπαρχίαν τῆς Στερεάς. Ἐνῷ διὰ τὸν κ. Στριφτό-

μπολαν λόγου χάριν, τὸν μεγαλοπρεπέστερον τῶν φουστανελλοφόρων τῆς Ἐλλάδος, τὸν συνοδὸν τοῦ Ὅμωνος εἰς τὴν ἔξορίαν του, σήμερον δὲ ὑποψήφιον βουλευτὴν Πατρῶν, διατηρεῖται ἀκόμη τὸ παλαιὸν τετράστιχον.

Τὸ λένε τὰ ποιλάκια
κάτω στὰ φέματα
πᾶς θάρρυς ἡ φουστανέλλα
δὲν εἰνε φέματα.

"Υπάρχουν μερικὰ ποῦ ὑπενθυμίζουν τὴν βροντὴν τῶν πιστολισμῶν, τὸν Ὀμηρικὸν γδούπον βαρέων σωμάτων πιπτόντων ὑπὸ τὰς ἐκλογικὰς σημαίας.

Κυβέρνησι δική μας
καὶ χωροφυλακή
Κόπιασε νὰ ψηφίσης
βρέ Πατακᾶ νταῆ!

"Ἄλλα τὰ σημερινὰ ποῦ βγαίνουν εἰς τὰς ἐπαρχίας εἰνε δραιά, ἔθυμασμένα, ὑμνοῦντα ἔνα ἔμπτορον λόγου χάριν ἡ ἔνα δικηγόρον, δ δοποὶς εἰχε τὴν εντυχίαν νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν δημοτικὴν Μούσαν διότι ἔγεινεν ὑποψήφιος. Κανὲν τραγοῦδι πλέον δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ κόμμα ἡ εἰς κάποιαν πανελλήνιον πολιτικήν. "Ἐφυγαν τὰ παλαιὰ δξύτατα, μαχητικά, φιλοσοφικά, ποιητικά, Πινδαρικά ἔνιοτε μέσα εἰς

τὴν μεστὴν συντομίαν των τραγούδια τῶν ἐκλογῶν. Ἡτο τότε ἡ ἐποχὴ ποῦ τὸ ἐκλογικὸν πλῆθος εἰχε τὴν δρμήν τῆς θυέλλης, μία ἐντελῶς ὅλη ἐποχὴ ποῦ αἱ ἐκλογαὶ μὲ τοὺς ήρωάς των ἥξειν ἔνα ἐπικόν ποιητήν. Δὲν θέλω νὰ εἴπω διι σήμερον δ Ρωμῆς ἔπαινε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς ἐκλογάς. Αὐταὶ εἰνε πάντοτε ἡ ψυχὴ του, τὸ εἰνε του, δ ἔθνισμός του. Μόνον ἡ ἐπιφάνεια ἔχει ἀλλάξει. Ἄλλα τὸ βάθος εἰνε πάντοτε μανία διὰ τὰς ψήφους, ποῦ δὲν ἔχει φεῦ! δὲν ἔχει θεραπείαν. Ἀστειότατον εἰνε τὸ γραφόμενον κάποτε διι οἱ ἔξω Ἐλληνες τὰ βλέπονταν αὐτὰ μετὰ λύπης. "Ολη ἡ Ἐλλὰς μαίνεται ἀπὸ τὴν αὐτὴν τρέλλαν. "Ἐνα γαληνιώτατον ἐλληνικὸν νησί, η Σάμος, δέρνεται καὶ αὐτὴ περισσότερον ίσως. ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα, διὰ τὰς ἴδιας τῆς ἐκλογάς. Αἱ ἐλληνικαὶ κοινότητες τοῦ ἔξωτεροικοῦ ἀλληλοσκοτώντωνται διὰ τὸν ἔνα η διὰ τὸν ἄλλον Μητροπολίτην. Ἀρρώστια δλης τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς! Είδα τελευταίως γράμμα "Ἐλληνος ἀπὸ τὴν Αντιρρίαν πρὸς ἔνα συγγενῆ του ἐδῶ, "Ἐλληνος ἔγκατεστημένου ἔκει πρὸ 15 ἑτῶν, πλούτισαντος, εντυχισμένον. Καὶ τὸ γράμμα κατέληγε μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις: «Γράψε μου πῶς κατηρτίσθη δ συνδυασμὸς τῆς ἐπαρχίας».

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ГРАММАТА ТЕХНИ ЕПІСТМІ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ν. ΛΕΚΑΤΣΑΣ

ΜΑΣ ἀπεχαιρέτισε τελευταίον φρούν, ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου ὡς Ἀμλετ, καὶ ἀτεργήτως κατ’ αὐτάς, — τὸ ἐλπίζει μάκρη τούδιλάχιστον, — εἰς Ἀρετικήν διέ, νὰ ἐπιδεξῇ τὴν τέχνην του και.. νὰ ἔξισταλει τὸ πόδες τὸ ζῆν.

Ἡ τελευταῖα αὕτη ἐμφάνισις ἡ τοῦ Λεκατοῦ, δὲ δόποιος, μολονότι ἀνάτερος — καὶ οὓς ἀκριβῶς διά τοῦτο, — δύνων τῶν Ἑλλήνων ηὔποιοι, δὲν ἥμπτορεσ εὐνὴν εὔροι θέσον καὶ πόρον ζωῆς εἰς τὴν Ἐλλάδα, καὶ μανγκάζεις ἀπέτελε. ἀπογοητευμένος διὰ τὴν διάφευσιν τοῦ ὄνταιοτέρου του καλλιτεχνικοῦ καὶ πατριωτικοῦ ὀνείρου, νὰ ἔκπατοισθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ τύχην καὶ δάφνας ἄλλοι, ἡ ἐμφάνισις αὕτη ἡ σχεδὸν τραγική, ἐπροσάλεις καὶ πάλιν κάποιου ἀνωρελῆ θύργυρον περὶ τὸ ὄνομά του, καὶ διὰ μίαν ήμέραν τὸ ἔκμαρτν ήσωσεν τὸν θέραστρον.

της ημέρας.
Και τῆς θλιβερᾶς αὐτῆς περιστάσεως, ή όποια ξ-
πρεπε να είνε πολύ διαφορετική, δράττονται τά
"Παναθήναις, διά νύ παρουσιάσουν τὴν φυσιογνωμίαν
του εἰς δόσους προτύχησαν νύ γνωσίσουν τὴν με-
νάλην ἀγάπην καλλιτεχνικήν ωριστηγνωμάτων.

Οταν πρωτοί θένειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου παιδιόθεν ἀνετοράρη ὁ Λεκατσᾶς ἐκίνησεν ἐξ ἄρχης τὴν δυστοιχίαν δια τοῦ ἔξετροικον του. Κανεῖς, βλέπων τὸν ἀνθρώπακον ἐκείνον, πρὶν τὸν ἑδη ἐπὶ σκηνῆς, δὲν θά ἐπιτευχεῖν διὰ εἰνεῖς ἡθοτοις, καὶ μάλιστα ἐδομηνευτῆς τοῦ Σαιτεπρο. Δέν ἐγέμιζε τὸ

μάτι δὲν παρουσίαζε διόλου τὸν καθιερωμένον τύπον τοῦ «καλλιτέχνου», πρότυπον κομψόν τοῦ διοίσου ήτο τότε ὁ Διονυσίος Ταβούλάρης. Οὗτε μακρὰ κυματίζουσα κόρη, οὔτε ὄφθαλμοι ὀνειρώδεις καὶ περιτάξεις οὔτε λαμπιδέτης ὀνειρίζων, οὔτε πλατύγυρος πτύλος, οὔτε μανδύας πολύπτυχος, οὔτε μελαγχολικὸν ὑφος καὶ φερμπώδες οὔτε φωνὴ μελιτώδης, καὶ υποτρέμουσα... Εβλεπες ἔνα ἀπλούστατον καὶ ἀφελέστατον ἀνθρώπον. — τὸν ίδιον δὲ πιν βλέπεις καὶ σήμερον, — μὲ σεμνήν καὶ ὑπετιδεικτὸν ἐνδυμασίαν ἀστοκιστάτην, βραχιανοῖ μαλλοῖν καὶ λογνόν, μὲ μικρὸν μύστακα, μὲ φρονήν ἔρωινον, μὲ προφορὰν ἔντιζουσαν καὶ μὲ τρόπους ἀπερίτους. Μόνον ἡ χειραρχία του θὰ σ' ἔκαμε νὰ ὑποτευθῆῃς διὰ ἔχεις ἐνώπιον σου ἀνθρώπων νευρικῆς ἰδιοσυγκρασίας. Ἀλλ' η φυσιογνωμία του ἐκ πρώτης ὅψεως, δέν σου ἔλεγε τίποτε. Νομίζω διτὶ μία παρειά εἶνε ἐσκαμμένη βαθύτερον τῆς ἀλλης, καὶ αὐτὸς προσδίδει κάτι τὸ δύσμητον εἰς τὸ μακρὺν καὶ ἀσκητικὸν πρόσωπον τοῦ Λεκατσά. Οἱ ὄφθαλμοι του, ἀγνοιοι συνήθως, σπινθηροβούον μόνον εἰς τὰς σπανιὰς στιγμὰς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Τελος πάντων, ἥμποροδύσες νά τον ἐκλαβῆς ὡς ἐμπορομεσιτήν, ὃς διδάσκαλον, ὡς ἐπαρχον, ἀλλὰ ποτὲ ὡς καλλιτέχνην.

Όποια μεταμόρφωσις δύναται να γίνεται στην ουράνια περιοχή; Το σώμα της ανθρώπου μετατρέπεται σε μια άλλη μορφή, όπως είναι η φωνή, η κίνηση, η σκέψη, η ανάσταση από την θάνατο, ή η μεταμόρφωση της ουράνιας περιοχής σε ένα άλλο σώμα.

καὶ μετέπειτα.
— Καὶ ὁ Λεκατόδης ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἶνε πραγματικὴ
ἀπόλυτος, — μία ἀπόλυτας ὅμιλος τῆς δύσιας κανεὶς
Ἑλλην ἡθοτοιχὸς δὲν μας ἔδωσεν ἔως τόσα. Οὐδὲ μο-
λογοῦν δύο δοσοὶ εἰδον τὸν Λεκατόδην ὡς Ἀμλετ, ὡς
Μάκβεθ, ὡς Σάιλοκ καὶ ὡς Ρισελίε, δύο δοσοὶ ἡθῶν
ἔνοιαν τὴν φραιμάσιν τῆς ἐπερόχου τὸν υποκρίσεως.

Καὶ σημειώσατε, διὰ τοῦ προστάσεως τοῦ Λεκατοῦ
δὲν ἡσαν ποτὲ πρόωπα ἄρμονιας καὶ εὐθετείας· Οὐ
σκηνικὸς διάκοσμος πάντοτε λιτός καὶ στοιχειώδης·

πέριξ τον οἱ ἡθοτοιοὶ ἀτεχνοὶ καὶ ἀγύμναστοι. Άλλη
ἡρκει μόνη ἡ ἐμπράντος τοῦ Λεκατσά διὰ νά γεμίζῃ
διὰ τὰ κενά, καὶ νά κατασυγάζῃ τὴν ἀθνύσιον τοῦ
κροατήσιον, καὶ νά μεταδιδῷ τὴν συγκίνησιν, καὶ νά
σε κάμνῃ νά παραβλέπῃς τὰ πάντα καὶ νά βλέπῃς
μόνον αὐτόν, — τὸν ἔξοχον καλλιτέχνην.

Ο Λεκαταδᾶς είχε διδασκάλους τούς μεγάλους "Αγ-
γλους ἡθοποιούς". Η τέχνη του είναι ἀγγλική, δύος
ητού και ή γλώσσα του και ή προφορά των δταν κα-
τηλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ νομίζω ότι μιμεῖται τὸν
Ιερώνυκ. Τουλάχιστον αἱ εἰκόνες τοῦ "Ἀργάλον καλλι-
τέχνου εἰς διαφόρους ὅρους, δύσας ἔτυχε νὰ ἴδω, μοῦ
ἴκενθυμίζουν τὰς εἰκόνας, τὰς ὅποις μοῦ παρουσίασεν
ἀπὸ σχημῆς ὁ Λεκαταδᾶς.

Ως ἀνθρώπος, ὁ Λεκατοῦς ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν λεγομένων ἐδόν αὐτούς βάσταν. Ήντε πατότορος, εἶνε εὐλικερῆς, λέγει τὴν γνωμήν του ὅρθιά - κοφτιά. Τὸ προτέρημα τούτο, συνιδιαζόμενον μὲ τὸ ἄλλο ἔκεινο προτέρημα, διὰ τοῦ ὅποιού ἐπισκάπει τοὺς συναδέλφους του καὶ κινεῖ πάντοτε τὸν φθόνον καὶ τὸν φόβον. εἰνε καὶ ἡ αὕτια τῆς κοινωνικῆς του ἀποτυχίας. Συνώνωσαν σιωπῆλας δὲλαι αἱ μετιότητες ἑναντίον τουν καὶ τὸν ἀπέκλεισαν ἀπὸ πανεούν. Τοι κοινὸν μας ἔξ ἄλλου δὲν εἰνε ἀκόμη εἰς θέσιν νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησιν του εἰς τοὺς στερεοῦντας αὐτὸ ἐπιτηδείως τῶν ἀγνῶν ἀδιαφορεῖ δι' ὀλούς καὶ δι'. διλα. Καὶ οὕτως ὁ Λεκατοῦς ἐκπατοῖζεται καὶ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον χάνει τὸν καλλίτερον του ἔργατην. Ποιος θά τον ἀναπληρώσῃ δειν ὃ αἰσθανθώμεν ἐπιτακτικά πάρα τὴν ἀνάγκην ἑνὸς τοιούτουν ἥθοποιοι; "Ας ἐλπίσωμεν διτι αὐτὶς θὰ εἰνε ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ ἑαντοῦ του. Ἀπὸ τῶν ἄλλοι κόσμοιν δὲν γνῷται κανείς, ἄλλ ἀπὸ τὸν νέον . . .

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΔΟΓΙΑ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ἐκδίδεται τὸ δεύτερον μέρος τοῦ
· Φιουσῆλη Φιλοσόφου· τοῦ Γεωργίου Σουφῆ. Τὰ
· Παραθήγουα, δημοσιεύοντα σήμερον ἐν τῶν ποιημάτων
τῆς σειρᾶς ταύτης ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἥρωα τοῦ
Σειπτηροῦ, τὸ δύοτον μᾶς παρεχώρησεν δὲ ἀγαπητός
ποιητής. Ἀδελφωμένα ἡ δυστυχία μὲ τὴν γελῶσαν
φιλοσοφίαν τοῦ ἥρωος τοῦ σατυρικοῦ ποιητοῦ μᾶς,
ξωγραφοῖς οὐται μὲ δωριατάτας ἀντιδέσεις χρωμάτων
μέσω εἰς στίχους ἀρμονικωτάτους.

Ἐκ τῆς σειρᾶς αὐτῆς τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ "Φασούλη Φιλοσόφου" ἔκρουναμεν τὴν κ. Δουοῦν ἀπεγγέλλοντα μερικά, ἐνέχοντα βαθύτατον αἰσθήμα τὸ ὅποιον πότε στολίζει τὸ χαρούγελο τῆς εὐθυμίας μὲν εἰκόνας γεμάτας ζωῶν παραγματικήν, πότε τῆς πικριάς τὸ δάκρυν, μετεξαστιν καὶ λιποσύνην.

ΔΙΑΤΡΙΒΕΙ ἀπό τινων ἡμερῶν εἰς Ἀθήνας ὁ κ.
Χιλέλ Γκομᾶ μέλος τοῦ Αρμενικοῦ Κομιτάτου
τῶν Βουζελλῶν, κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ ἔχ-
ει πρόσβαση ἐλληνιστὶ τόμον ὅμερικῶν τραγουδιών καὶ δημ-
ηντιάτων.

Τὸ Αρμενικὸν Κομιτάτον τῶν Βουξελλῶν. εἰπεν
εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Νέου Ἀστεως» παρόντασ-
σθεὶς ὁ Ἀρμένιος λόγιος, τὸ δόπιον ἔχει θερμόν ὑ-
ποτροφικάς μεταξὺ τῶν πολιτευτῶν τῆς Εὐρώπης καὶ
δὲ δηναταῖ ή νᾶ ἐμπνέει τὴν εννοίαν εἰς τοὺς ἀνα-
τολικούς λαούς καὶ ὅλως ἰδιωτέρως εἰς τὸν Ἑλληνι-
κὸν, ἀπεφάσισε νά κάμψ γνωστή τὴν νεωτέραν ἀρ-
μενικὴν φιλολογίαν εἰς τὴν Εὐρώπην; ή ὅποια ἔνεκα
ἄγριος τῶν ἔργων τούτων δὲν ἔχει τὴν δέουσαν ἐκ-
πληξίην Διὰ τὸν λόγον τούτον· θά ιδρυθεῖν εἰς τὴν
Εὐρώπην τρία ἀρμενικά περιοδικά, μὲν μεταφράσεις
ἔργων τῆς ἀρμενικῆς φιλολογίας καὶ θά δημοσιευθῆ-
ται ὅλας τὰς εὐρωπαϊκάς γλώσσας τόμος, περιέχων
Διάλεκτον ποιητικά καὶ δηγήματα τεωτέρων
Ἀρμενικῶν συνηγορασμῶν.

«Πλήν τούτου τρεις Ἀρμένιοι λόγιοι θὰ περιηγοῦνται τὴν Εὐρώπην, κάμνοντες διαλέξεις περὶ τῆς ἀρ-

μενικής φιλολογίας. Περὶ τὸν Φεβρουάριον θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Γεώρ. Χαμίν, ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀρμενικοῦ κομιτάτου, διὰ νὰ κάμη διάλεξεν περὶ τοῦ ζητημάτος τούτου. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἔκεινης πρόπειραι ἔκδοσθη καὶ ὁ τόμος τῶν ἀρμενικῶν διηγμάτων, μεταφράζομενος κατά προτίμους ἀπὸ τὸ πρωτότυπον ἢ ἐν ἀνάγκῃ ἐκ τῆς γαλλικῆς μεταφράσεως. Οἱ γαλλικός τόμος είναι ὑπὸ τὰ πιεστήρια.

« Ό τόμος οὗτος περιέχει ποιήματα και διηγήματα επτά νέων συγγραφέων, μεταξύ τῶν ὅποιων οἱ ποιηταὶ Σεϊμών και Ἀτζῆι εἰνε ἀνεργοθρισμένοι ὡς οἱ ἄλιοι ἀπόγονοι και μαδοχοὶ τῶν Γραιονύτια και. Σε-ροφά, τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν μας. Ο Ατζῆι ἔχει γράψει μακρὸν ποίημα περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀγώνων τῶν 1821. Ο Σεϊμάν, φιλανθρωπός ἥδη εἰς Τραπεζοῦντα, ἔχει γράψει θαυμάσιον ποίημα εἰς τὸ ὅποιον ἀπιθανατίζει δώδεκα μεγάλους ἄνδρας τῆς Ἀρμενίας, ἥ-ρωας και ποιητάς ».

Ο Χαμαλήν ήταν από έτῶν εἰς Παρισίους, γνωστὸς πάλι τὸ ψευδώνυμον Georges Vertesil. Ήτς τὸν τόμον πούτων ὑπέρχει θαυμαστὰ περιγραφὴ τοῦ Καΐθουν ἀπὸ δὲν γνωστὸν λόγιον Τύχοράν Γεργκάτ, γνωστὸν καὶ ἄγαπητὸν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ : «ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΑΩΔΟΣ». Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχον τοῦ Βυζαντίου Δελτίουν τοῦ Μονάχου, δι γνωστὸς Βυζαντιολόγος απήκτη Φωτόφορον. Πεποίθης ἐκ τοῦ τάγματος τῶν ἀνθρώπων, μᾶς δίδει πληροφορίας εινάς περὶ τοῦ εγαλοφουΐς ἐκκλησιαστικοῦ ποιητοῦ τοῦ Βυζαντίου Ρωμανοῦ τοῦ Μελέδος.

Αφ' ὅτου ὁ Καρδινάλιος Πίτρα ἔξητασε τὸ ἔργον
οὐ πρίγκηπος αὐτοῦ τῶν μελωδῶν, ὀλόκληρος φιλο-
ογία ἐγράψη περὶ αὐτοῦ καὶ παντοῦ ἡ κριτικὴ σύσ-
τομος τὸ ἑταῖραμα. Μόλις ταῦτα μέχρι τῆς σήμερον
εκρήτη δὲν ὥστισθη εἰς ποιάν ἀφίσιμης ἐποχῆν ἔξησε
αἱ ἡμιαστεῖν ὁ Ρωμανός. Ήταν ἐκ τούτου δὲ λείπονται
αἱ διλαὶ αἱ ἀναγκαῖαι τληροφορίαι, δύπος καθορισθῆ-
βιος τοῦ ποιητοῦ. Εὐτυχῶς ἡ ὁρθόδοξη ἐκκλησία ἔ-
γρυζε τὸν Ρωμανὸν ἄγιον καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Υιο-
ῦ ἀνώνυμος ἡ ἐστητὴ τοῦ ὄγκου Ρωμανοῦ. ἀναφέρεται εἰς
οὐδὲν τὸν ὄγκον τοῦ Ρωμανοῦ καὶ ἐστάζεται τὴν Ἰη-
σοῦτον. Ἐκ τῶν ὑποτῶν δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν "Α-
ιον πληροφορισθεῖα καὶ τίνα περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ
ρυγού τοῦ ποιητοῦ.

Ο οποίος δημοσιεύει ανέκδοτον ιερουργίαν
και τον πατριωτικούν Κώδικος τῶν Τεροσολάμιων τοῦ
Άγιου Σάββα ἀναφερομένην εἰς τὸν "Άγιον" Αναγλαν
αὶ "Άγιον Ρωμανόν. Τὸ κυριωτερὸν μέρος τῆς σε-
νογύας ταπτῆς ὁ κανὼν ἀποδίεται εἰς τῶν νηπο-
ράρων Θεοφάνην τὸν ἀποθανόντα κατὰ τὸ 845 ἐπὶ¹
οὐκ ἐπισκοπικούν θρόνου τῆς Νικαίας. "Ο Θεοφάνης
εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπικαλεῖται τὴν ἐπιπρότητιν τοῦ Άγιον
Ιενέματος διὰ νῦν ψάλη τοὺς ἑκατὸντας του, καὶ ἀκο-
ρθωλὸς ὑμεῖς ἔνθυμουσαδὲς τοῦ Ρωμανόν. Διὰ γὰρ δο-
τίου δὲ καλλιτερούν τὸν προκάτοχὸν του, ἀκολουθεῖ
ὑδὲν εἰς τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον του. Μᾶς λέγει δὲτι
εἰς τῆς πατρίδος του ἥλθεν εἰς τὴν Κανοτανιούπο-
λιν καὶ διὰ ὑπῆρχεν ιεροκήρυξ. Δημιγεῖται τὸ δραμα
τοῦ δὲ Ρωμανός ἔλαφος παρὰ τῆς Βεστόκου τὸ θέλιον
ὅρον τῆς ποιησεώς καὶ ἀριθμεῖται τοὺς ὅμιλους τοὺς
τοίσιον ἔγραψεν δὲ ποιητὴς πρὸς τὴν Παγανιάν.

Τὸ χάριομα, τὸ θλαύσει
παρὰ τῆς Θεομήδορος
τοῦ στόματος ἐν ἀνοίξει
πάντας σοφοὺς ἐποκρέπτει
Ρωμαῖον, καὶ ἐπέθλαψαν

τῶν μελιχρῶν ὁμάτων σου·
ἡ ἐργασία δὲ τούτων
ἀμέρητον ἔχει κάρεν.

Δυστυχῶς δώμας φαίνεται διτὶ καὶ δὲ ἐνθουσιώδης ὑπηρήτης τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Ρωμανοῦ κατὰ τὸν Κον-
στόντιον δὲν ἔγνωριζε περισσότερα πράγματα. δύσον ἀ-
φορᾶς τὸν βίον του, ἀφ' διτὶ γνωρίζομεν ἡμεῖς σήμε-
ρον περὶ αὐτοῦ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΑΟΜΕΝ νὰ βοηθήσουμεν τὸν καλλιτέχνην εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἔργου του. Η σωτῆ μας θὰ ἡτο ἀδικία πρὸς αὐτὸν. Πρόσθετα περὶ τὸν ἀνδριώτην τοῦ Κολοκοτρόνην. Ήκούσαμεν διτὶ ἀπεφασί-
σην ὃ πότερον νὰ στηθῇ εἰς τὴν μικράν πλα-
τειὰν κατὰ τὴν δοχὴν τῆς ἱερῷν νόμου τοῦ στρατηγοῦ δδοῦ.
Δὲν ἔχομεν τίποτε ν' ἀντέπιστεν η θέσις περιφανῆς,
ἀντοξίου τοῦ μεγάλου "εἰλλήνος ἀλλά εἶναι ἀνάγκη πρω-
τίστη νὰ κατεδαφισθῇ ὃ τούχος τοῦ κηπαρίου τῆς Βουλῆς". Οὐτώ μόνον ἐννοούμεν κατάλληλον τὸ μέρος.
Τὸ ἔργον μαζὶ μὲ τὸ βάθυνον ἔχει ὑψός οὐ μέτρων.
Ἄλλα ἀν τὴν τηρηθῶσιν αἱ ἀναλογίαι, η μικρά πλατεῖα
μόλις ἐπαρκεῖ διὰ τὸ βάθυνον, τὸ κηπαρίον ποσὶ θὰ
τὸ περιβάλλῃ καὶ τὸ διάστημα τὸ διπότον θὰ ἀφεθῇ διὰ
τὴν διαβασίν μαζὶ μόλις ἀμάξης μεταξὺ κηγκλιδώμα-
τος καὶ πεζοδρομίου. Δηλαδὴ στενά καὶ γλίσχουν. Καὶ
δὲν ἐπιτρέπεται η γλισχρότης. διτὸν ήμεροφούμεν νὰ
τὴν ἀποφύγωμεν, εἰς ἔργον τὸ διπότον ἐπιμῆθη διὰ
χουσίου βραβείου καὶ τὸ διπότον θὰ τιμῆσῃ ἐν ἀπὸ τὰ
ἐνδόξοι ὄντα τὰς νεωτέρας Ελλάδος. Επειτα εἰς τὸν ἀποκαλύπτεται
συγά σιγά καὶ ἀνωμέν τοῦ τούχου αὐτοῦ, η περικεφα-
λαία, καὶ θὰ προβάλλῃ δειλά τὸ χέρι ἀπὸ τὴν γάνην
τῆς δόσης, ἀντὶ νὰ εἶναι κηπαρίον ἀπὸ μακρὸν ἐν
δῆλη τῇ μεραλοπερείᾳ τοῦ ἀριτεπος σφρατηγοῦ.

Θά ἡτο ἀδέκα καὶ ποδὸς τὸν ἔργον καὶ ποδὸς τὸν
καλλιτέχνην, καὶ πρὸς τὸν τιμώμενον ἀδέκα καὶ πρὸς
τὴν τιμῶταν αὐτὸν πρωτεύονταν.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Κινέζος περὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. — "Ἐν παραδοξότατον βιβλίον μετεφράσθη ἀπὸ τὴν κινεζικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ιταλικήν, γραμμένον διὸ τὸ Τσε-σετ-χον-τούαλλ.

Ο συγγραφέας είχε λάβη ἐντολὴν ἀπὸ τὸ Λί-πον, ἵππον τῆς δικαιοσύνης, παιδείας, καὶ μουσικῆς νὰ μελετήσῃ τὴν μουσικὴν τῶν Εὐρωπαίων καὶ νὰ πληροφορήσῃ τοὺς Κινέζους κατὰ πόσον θὰ ἡτο ἀπω-
φελής η θύμωσις, εἰς τὸ Πεκίνον. Ωδεῖον μὲ εὐρω-
παίους μουσικούς.

Περιελθὼν δικινέζος σιγγραφέας τὰ διάφορα μου-
σικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης καὶ, μετὸ βαθεῖαν ἀπιστα-
μένην μελέτην τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, ἐπανακάμ-
ψας εἰς τὴν πατρίδα του ἐξέδωκεν τὰς ἐντυπώσεις
καὶ σκέψεις του, τῶν διποτῶν δημοσιεύμονες μερικά
ἀποτελέσματα.

"Η εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ δὲν εἶναι εἰλικρινής, λέγει
περιέχει πρότυτα μουσικὰ τὰ διποτὰ διποτὰς ἐπανακάμ-
ψανταν; διποι ἀντιγράφουν καὶ τὰ διποτὰ εἶναι ἀπλού-
στατα πάγινδι φύλλων ὀλωσδιλούν ξένον, εἰς τὸ
ἀποτελέσμα του, πρὸς τὴν ψυχικήν κατάστασιν τοῦ
ἀνθρώπου.

Παρὰ τῷ εὐρωπαϊκῷ μουσικούς ἡ ιδέα μαρτυρεῖται,
σημικρένεται, τρέχει ἐπάνω, τρέχει κάτω, καὶ ἀφ' οὐ
γίνεται λίγο ἀπόδηλα, ποχεῖν, λεπτή, μελανχολική,
εἴδημος, προσλαμβάνει ἀκόμη καὶ μεγαλοπερείαν.

Μία μελιχρίτσα, μόλις ἔξια νὰ τραγουδηθῇ ἀπὸ ἓνα
κονοῦπι, ἀναπτύσσεται μὲ κατατλητικὴν ἐπιβολὴν
εἰς τὸ τέλος ἀπὸ σάλπιγγας, βαρεῖα σάλπιγγας, συν-
οδευομένη μὲ κρούσεις τυμπάνων καὶ . . . ταῦ τάμ."

Ἔτε πεπαιμένος δώμας δικινέζος πρωτικὸς διτὶ ἀν
ὑπὸ αἰσθηματικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἐποφίην η τέχνη
τῶν εὐρωπαίων δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν σκοπὸν
της. ὥστε τεχνικὴν δώμας καὶ ἀκαδημαϊκὴν εἶναι σχε-
δὸν ἔξοχος.

Κατωτέρω δώμας ἔξεγειρεται πάλιν κατὰ τῆς εὐρω-
παϊκῆς μουσικῆς καὶ λέγει:

"Ο εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἔχει πολὺ καλλιέργη-
τα πράγματα νὰ μᾶς ἐπιδεῦξῃ ἀπὸ τὰς πομπόλυγας τῆς
μουσικῆς του. Άλλα εἰπῆτε ποὺ μὲν ὡς συμπατεῖσιν
μονεικήν ἔκεινη ποὺ ἐκτελεῖται εἰς τὰς προ-
σθεῖσις τῶν ἔνεντον κρατῶν, τὰ μόνα κέντρα εἰς τὰ δι-
ποτα ἀκούομεν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὴν Κι-
ναν; Ἐκείνα τὰ *quartette* καὶ ἔκεινα τὰ *quintette*, ὑπο-
φέρονται; Υποφέρονται οἱ ἀπαισιοὶ κλειδωματα-
τικοὶ σεισμοὶ τῆς κυρίας τοῦ πρέσβεως τοῦ Βελγίου
καὶ τοῦ "Ελλήνος ἀπολούθου";

"Εἰς τὰ θεάτρα η μουσική ἔχει ιδιαίτερον τρόπον
νὰ ἐκφράζῃ αἰσθηματικὰ καὶ ψυχικά διαθέσεις. Κάθε
νέας πολεμικῶν πορευμάτων π.χ. συνοδεύεται ἀπαραιτη-
τικώς μίαν ἡχησιν σαλπίγγων. Τὸ δρειρον, η ὀπασία
η πλάνος ἀνάμυνσης ἐκφράζονται μὲ τὰ βιολιά εἰς
τοὺς ὑψηλούς ἡχους α *sordina*. Ο ἔρως, μὲ διὰ τὰς
γονητείας του καὶ τὰ μυστήρια του, μὲ μιαν μελωδίαν τοῦ
canto ingles το *me in my* ἐπάνω καὶ κάτω. Ο φόβος,
τὰ ζοφερὰ αἰσθηματα, μὲ τὰς βιόλας καὶ κλαρινέττα
ταῦ. Αἱ μυσικαὶ καρδαὶ μὲ τὸ δρυγανον η μέδη. η
βιοχεία μὲ πυροτεχνίαται καὶ ἀναρριπτικούς τοῦ
οἰλανίο. Η παλαιανθρωπίς μὲ *canzona* οὐ φορ-
τούσα τὸ σειρανικόν φωτού μὲ τὸ φλάσιον η μεσημ-
βρία μὲ δῆλη τὴν δραχτήν.

"Ἐπὶ τῆς σκηνῆς δὲ διὸς η ξηλοτυπία, η μο-
χηρίσια, ενδιάσκουν τὸν μεγαλείτερον χωραματισμὸν τῶν
εἰς τὸ ποιὸν τῆς φωνῆς τῶν διαφόρων προσώπων.
Ἐνας ἐραστής δὲν εἰμοροεῖ νὰ εἶναι παρὰ ὑψηλώνος.
Μεταξὺ μᾶς ὑψηλών καὶ μᾶς μεσοφώνων, οὐ καρδι-
τοῦ ξώτος θὰ εἶναι διὰ τὴν πρώτην η ἀλλη θά-
σπασμ ἀπὸ ξηλοτυπίαν, θὰ προσπαθήσῃ νὰ νικήσῃ
ἄλλα τοῦ κάποιον! Οι βαρύτονοι εἶναι πατμόνηροι η
σύνγονοι. Οι βαρύτονοι εἶναι πατμόνηροι η ἀντιπρόσωποιν,

ώς ἐπὶ τὸ πλειστον τὴν σωφροσύνην.

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα). Τὸν λόγον αὐτῆς τῆς κηρεζικότητος μον ἀστι-
θάντατον νὰ τὸν ἔννοισον.

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (διόπτων θελήσωμεν νὰ τὸ
μεταχειρισθῶμεν καὶ νὰ παραδώσωμεν τὰ διπλα εἰς
κανένα).

"Οι χοροί, ἔνιοι, διερμηνεύονταν τὰ αἰσθηματα τῶν
πρώτων μερῶν. Δι αὐτά, δι ὅχι ἀλλο; πρέπει νὰ δει-
ξουν πάντοτε μεγάλον ενδιαφέρον. Εἰς μερικά μελω-
δάρματα, όπωτερα, μεταχειρίζονται ἐνα μέλος μουσικού
λαζήνη τῶνσιν πρήγματα μὲ τὸ ιδιού τοῦ κανεζικού,
ὅποτε θὰ μάλιστα εἶναι εὔκολον (δ

Κατά τὰς ἐνεργούμενάς ἐν Μεγαλοπόλει ὑπὸ τοῦ κ. Σκουφού παλαιοντολογίας ἀνασκαφάς ἀνευδόθησαν διάφοροι σκελετοί, μεταξὺ τῶν δρπίων καὶ δλόκληρος ὑπερμεγέθης σκελετὸς ἐλέφαντος, μὲ γιγαντώδεις χαντλιδόδοντας.

"**Χρήσει λειτουργοῦν ἐν Μπέλιτς, πλησίον τοῦ Βερολίνου, νέον νοσοκομεῖον τῶν φθισικῶν, τὸ μέγιστον ἵστος τοῦ κόσμου, προσωρισμένον ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐργατικὰς τάξεις, δυνάμενον δὲ νὰ περιλäßῃ 600 ἀσθενεῖς. Τὰ οἰκοδομῆματα περιβάλλονταν ὑπὸ ἔκταμένων πευκώνων καὶ ἡ θεραπεία θὰ γίνεται διὰ τῆς εἰς τὸ θάυμαθρον διαμονῆς. Τὸ νοσοκομεῖον ἐστοιχίσεν ἐννέα ἑκατομμύρια μάρκα.**

"**Ἐνεργόδη τὸ σχέδιον τῆς κατασκευῆς τοῦ πάρκου τοῦ πεδίου τοῦ "Ἀρεος, τὸ δποτον θὰ ἔχῃ ἔκτασιν 4000 στρεμμάτων. Ἡ Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων θὰ περιλαμβάνεται ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ πάρκου.**

Εἰς Βερολίνον ἡ Σάρα Βερνάρδ ἐπροκάλεσε διὰ τῆς τέχνης τῆς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν Γερμανῶν. 350 πολῖται τῆς γερμανικῆς πρωτευούσης ἔδωσαν γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς καλλιτέχνιδος.

"**Ἐν "Αρεῷ τῆς Ἀραβίας σιώζεται πύργος πτισθεὶς πρὸς τὸν Χριστοῦ. Ἀπὸ χιλίων τριακοσίων ἑταῖν εἶναι ἔρημος, ἀλλ ἐσχάτιως ἔξερενηθεῖς ὑπὸ τῆς αὐτοτριακῆς ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἀπεκαλύψεν ὄχημαλογικά εὑρήματα ἀνεκτιμήτου μέξιας.**

"**Ηνοίξε ἡ "Ἐκθεσις τοῦ Δημαρχείου εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τὸν ἑορτῶν. Οἱ Βασιλεῖς ἥγορασαν ὁρκεῖν ἔργα. Προσεχῶς θὰ γράψωμεν μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ χρόνου.**

NEA BIBLIA

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ ὑπὸ Ίωσήφ Στρυγκόφσκη. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαιοτέρας χριστιανῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι κατά μετάφρασιν Σπυρ. Π. Λάρηπον. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΜΑΚΟΛΕΥ [ἰστορία τῆς Ἀγγλίας κατά μετάφρασιν Ἐμ. Ροΐδου. Τόμος ἔκτος, τεῦχος πρῶτον. Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ τεχ. 183]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΠΙΝΙΚΙΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ὑπὸ Ιωάννου Χρηστοφῆ ἀποτελέσταιον ἐπιμελητοῦ ἐν Ἡπειρῷ κατά τὸν πόλεμον τοῦ 1897. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ἐκδιδούμενη ὑπὸ τῆς ἐν Αθήναις ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας. Περιόδος τριτη, τεῦχος πρῶτον καὶ δεύτερον. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΤΟ ΓΑΛΩΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ Κ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ὑπὸ Φώτη Δ. Φωτιάδη (Αθήνα 1902 τυπογρ. Εστίας σχ. 16ον σελ. 405 δρ. 4).

ΕΥΡΗΠΙΔΟΥ ΗΠΠΟΛΑΥΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ μεταφρασθεῖς ἐμμέτωπος ὑπὸ Κωνστ. Λαναρᾶ ἰατροῦ, ἀριστούχου τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Πιραιῶν. Ἐκδοσις Βα ἐν Οδησσῷ 1900.

ΠΟΝΤΙΑΣ ΑΥΡΑ συλλογὴ λινοικῶν παιμάτων τοῦ μεταφραστοῦ, συνεκδοθεῖσα μετὰ τοῦ "Ιππολύτου". ἐνόρισκεται ἐν τοῖς καταστήμασιν Α. Κωνσταντινίδη διὰ τὴν Ἑλλάδα δρ. 2 1/2 Ἐξωτερ. φρ. 2 1/2.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ 1878-1901 ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ. ὑπὸ Κ. Π. Σπανούδη Κωνσταντινούπολις 1902 τυπογραφείον ἀδελφῶν Γεράρδη σχ. 16ον σελ. 405, φρ. 3. — Τὸ βιβλίον τοῦτο περιλαμβάνει χρονογραφικὸς καὶ συντόμως τὰ τῆς πρώτης πατριαρχείας Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', τὰ τῆς ἀποχωρήσεως, ἐπανόδου καὶ ἡγανθίδροις τῶν τὰ τῆς διωκεστοῦ διαιμονῆς αὐτοῦ ἐν "Αθῷ, τὰ τελευταῖα ἐκλογικὰ γεγονότα καὶ σκέψεις καὶ ἐντυπώσεις τοῦ συγγραφέως. Τὸ ἔργον κοσμεῖται ὑπὸ πλείστων εἰκόνων.

ΕΙΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ, τεῦχος βον περιέχον ἄρθρα ἀπὸ τὸν Βρεσσόν μέχρι τοῦ Γόρας κόπτη, ἐκ τῶν ὅποιων ἀντοφέρουμεν: Βρυνέτος, Γαλλία, Γαροειδεῖς ἔχθνες, Γεννάδιος, Γερμανία. Ἐκαστον τεῦχος λεπτά 80. Ἐκδόται Μπέλ καὶ Μπάρι, Ἀθῆναι.

Ἄγγελλονται:

ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ, Γεωργίου Σουρῆ, μέρος δεύτερον (ἐκδίδεται ἀντὶ τῆς μεταφράσεως τῶν «Νεφελῶν»). Ἐν Ἑλλάδι δρ. 3, Ἐξωτερικῷ φρ. γρ. 3.

ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ΘΡΗΝΟΙ, συλλογὴ λινοικῶν παιμάτων ὑπὸ Κωνστ. Λαναρᾶ ἰατροῦ, λίαν προσεχῶς ἐκ τῶν καταστημάτων Α. Κωνσταντινίδου, ἐν "Ἑλλάδι δρ. 0.50, Εξωτ. φρ. 0.50.

ΕΥΡΗΠΙΔΟΥ ΕΚΑΒΗ μετάφρασις ἐμμετρος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κ. Λαναρᾶ. Καταστημάτα Α. Κωνσταντινίδου, ἐν Ἑλλάδι δρ. 2.50, Εξωτ. φρ. 2.50.

ΚΥΨΕΛΗ φιλολογικὸν ἡμερολόγιον Α. Κοσμῆ.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΟΡΑ—ΤΟ ΤΣΑΡΣΗ—ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ὑπὸ Κ. Σπανούδη. Περιγραφὴ καὶ μελέτη ἡ θυγαραφική. Ἐκδοσις τοῦ εἰδούς Γκιγιώμ εἰκονογραφημένη καὶ πολυτελής. Τιμᾶται φρ. χρ. 2.75.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΦΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΕΝ ΤΟ ΝΑΟ ΑΥΤΟΥ ΔΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΣΕΩΝ ΓΡΑΦΑΙ ὑπὸ Κ. Σπανούδη. Μελέτη ἴστορικὴ καὶ κριτικὴ μετὰ μακρού προλόγου περὶ Βυζαντινῆς τέχνης, μὲ πλείστας εἰκόνας ἐν τῷ κειμένῳ μὲ φωτοτυπίους πίνακας ὅλων τῶν ἐν τῷ ναῷ φημιδωτῶν καὶ μὲ ἀρχιτεκτονικᾶς τοῦ ναοῦ κατόψεις. Τιμᾶται φρ. χρ. 10. — Επί γησίον δλλανδικὸν χάρτοι φρ. χρ. 15.

Οἱ προπληρόνοτες διὰ τὰ δύο ἀνωτέρω βιβλία ἀπαλλάσσονται τῶν ταχυδρομικῶν. — Διεύθυνσις κ. Σπανούδη, Κινητολίν.